

GRADISOV VESTNIK

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

RAZPRAVLJAMO O OSNOVAH SEDEMLETNEGA PLANA

Določamo program razvoja podjetja

Iz razgovora z inž. Jožetom Uršičem, ki mu je upravni odbor podjetja naročil, naj vodi priprave za sestavljanje sedemletnega plana podjetja, dokler delavski svet ne bo imenoval posebne komisije v ta namen

Na eni izmed zadnjih sej upravnega odbora podjetja so razpravljali med drugim tudi o tem, kako bi zastavili delo pri sestavljanju sedemletnega plana perspektivnega razvoja podjetja. Dogovorili so se, da bodo predlagali osrednjemu delavskemu svetu podjetja, naj imenuje komisijo, ki bi pripravila vse, kar je treba, da bi imeli čimprej pripravljen osnutek sedemletnega plana podjetja. Da pa delo ta čas do zasedanja osrednjega delavskega sveta ne bi zastalo, je upravni odbor naročil inž. Jožetu Uršiču, tehničnemu direktorju podjetja, naj ta čas že prične z zbiranjem gradiva za komisijo delavskega sveta. Zato smo se torej obrnili na inž. Uršiča, da bi nam povedal, kako te priprave že zdaj tečejo in kako je zamišljeno sestavljanje sedemletnega perspektivnega plana podjetja.

V podjetju smo že imeli nekoč plan perspektivnega razvoja — točneje rečeno so bile to teze, o katerih je tekla dokaj široka razprava v podjetju. Takrat smo na široko prediskutirali, v katero smer naj se razvija podjetje ali v visoke gradnje, nizke gradnje ali v industrijsko graditev ali v graditev stanovanj itd. Kot je znano, smo se takrat odločili za usmeritev na industrijsko gradnjo, kjer je le mogoče uporabiti polmontažne ali montažne elemente. Glede te usmeritve zdaj ne bi bilo kaj spreminjati. Pri sestavljanju perspektivnega plana pa bo treba poleg temeljne usmeritve določiti tudi posamezne proporce plana, se pravi, postaviti bo treba tudi določene okvirne številke, ki se jih bo treba tudi držati. Perspektivni plan naj namreč ne bo nekaj, o čemer bomo zdaj na široko razpravljali, ker je postalo morda to nekakšna moda, potlej bi ga pa spravili v predal in pozabili. Ne, perspektivni plan mora postati temeljno napotilo pri uresničevanju dnevnih nalog ter vselej v njegovi luči presoјati, katera odločitev prispeva k uresnitvi v perspektivnem planu določenih nalog ali pa k temu ne prispeva, oziroma je celo v nasprotju z njimi.

Bazenskim vodstvom so zato že poslali pismo, v katerem jim naročajo, naj na svojem področju prouče perspektive gradbeništva v prihodnjih nekaj letih. Dalje je treba seveda tudi pregledati, kakšna je surovinska baza, se pravi, ali je gramoz npr. daleč, ali bi bilo za tiste potrebe smotno odpreti gramoznico, postaviti betonarno, večja skladišča itd., itd. To pa se pravi, da je treba perspektivno proučiti tudi tržišče na določenem področju.

Poslovne enote so se tega posla zdaj že lotile. Na centrali podjetja pa je začela analitična služba podjetja analizirati podatke za pet let nazaj ter ugotavlja, kako se je gibal dohodek podjetja, kako so se gibali materialni stroški, kako osebni dohodki, kako je rasel narodni dohodek, kako smo se mehanizirali in podobno.

Razumljivo je, da bo treba na osnovi tako določenih okvirnih perspektiv reči končno besedo tudi glede mehanizacije, pogledati, kaj imamo, kaj bi bilo treba kupiti, v kakšnem času in po kakšnem vrstnem redu. Zato že zdaj analizirajo, kako je z našimi osnovnimi sredstvi, da bi stopnja mehaniziranosti pri podjetju naraščala, da bi vpeljevali

vedno sodobnejše in modernejše tehnološke postopke pri gradnji.

Perspektivni plan bo nedvomno vseboval tudi določila o tem, da bi podjetje postopno prevzelo dela tudi v tujini in pa tudi napredek v notranji organizaciji podjetja.

In končno, kar pa po pomenu ni zadnje, perspektivni plan bo obsegal posebno poglavje, v katerem bo določena perspektiva razvoja življenjskega standarda pri našem podjetju. Plan naj namreč ne vsebuje samo proizvodne naloge, samo stopnjo naraščanja produktivnosti, temveč mora pokazati tudi realno perspektivo članom kolektiva, kako se bo gibal v prihodnjih nekaj letih njihov realni standard, kako bo z gradnjo stanovanj in objektov družbenega standarda v našem podjetju.

Vse to so le na kratko in niti kdove kako urejeno povedane stvari, ki jih bo vseboval perspektivni plan našega podjetja. To pa smo povedali predvsem zato, da bi vsak član našega kolektiva vedel, kako pomembna naloga je sestavljanje sedemletnega plana podjetja, saj bo od tega, kako se bomo v njem odločili, odvisen ne le napredek proizvodnje, ampak prav tako tudi napredek vsakega izmed nas. To pa pomeni, da bi morale sindikalne združnice poskrbeti že zdaj, da bi o temeljnih tezah perspektivnega plana razpravljali vsak kolektiv poslovne enote in da bi imel že prej, preden bo osrednji delavski svet dokončno sklepal o planu, vsak član kolektiva priložnost povedati svoje misli in predloge glede tako pomembnih zadev, ki naj jih določa sedemletni plan perspektivnega razvoja podjetja.

Sistem delitve osebnih dohodkov mora biti enoten za vse podjetje

Iz razgovora s predsednikom komisije za sestavo in analizo predpisov o delitvi dohodka Martinom Zajšom

V četrtek, dne 19. IX. 1963 je v Ljubljani zasedala komisija za sestavo in analizo predpisov o delitvi dohodka. Na seji so razpravljali o pripravi predloga za spremembo izplačevanja dnevnic in terenskega dodatka ter o določitvi okvirnih maksimalnih obračunskih postavk za celotno podjetje.

Vprašali smo predsednika komisije Martina Zajška, kaj meni o sedanjem sistemu delitve dohodka v podjetju.

Tov. Zajšek je odgovoril, da je o sistemu nagrajevanja v podjetju težko razpravljati, ker nekega enotnega sistema ni. Zato smatra za nujno, da naša komisija ali pa komisija, ki jo bo imenoval delavski svet podjetja, izvrši selekcijo vseh pravilnikov o delitvi osebnega dohodka, jih uskladi in odpravi sedanje pomanjkljivosti.

Prav tako meni, da tako obširni pravilniki o delitvi osebnih dohodkov niso potrebni. Misli, da bi pravilniki poslovnih enot vsebovali samo podrobnosti o delitvi osebnih dohodkov, principe kompletnega obračunavanja po obračunskih enotah in določila o izplačevanju terenskih dodatkov. Vsa druga določila pa naj bi vseboval okvirni pravilnik podjetja.

Na seji so razpravljali tudi o raz-

ponih z ozirom na stopnjo strokovne usposobljenosti posameznih kategorij delavcev. Predlagali so cen-

1. nekvalificirani delavci od 180 do 212 točk
2. polkvalificirani delavci od 192 do 240 točk
3. kvalificirani delavci od 240 do 300 točk
4. visoko kvalificirani delavci od 290 do 360 točk

Za obrate so predlagali naslednje razpone:

1. nekvalificirani delavci od 195 do 200 točk
2. polkvalificirani delavci od 208 do 245 točk
3. kvalificirani delavci od 232 do 335 točk
4. visoko kvalificirani delavci od 348 do 370 točk
5. mojstri od 400 do 500 točk

Predlagali so tudi spremembe točk za tehnično-strokovni kader, ki se giblje v razponu od 360 do 950 točk. Število točk v razponih je odvisno od delovnega mesta, ki ga zaseda ter od let službe.

Pri razporeditvi v razpone naj bi za komercialno in administrativno osebje odločala predvsem strokovna izobrazba, in sicer delovno mesto:

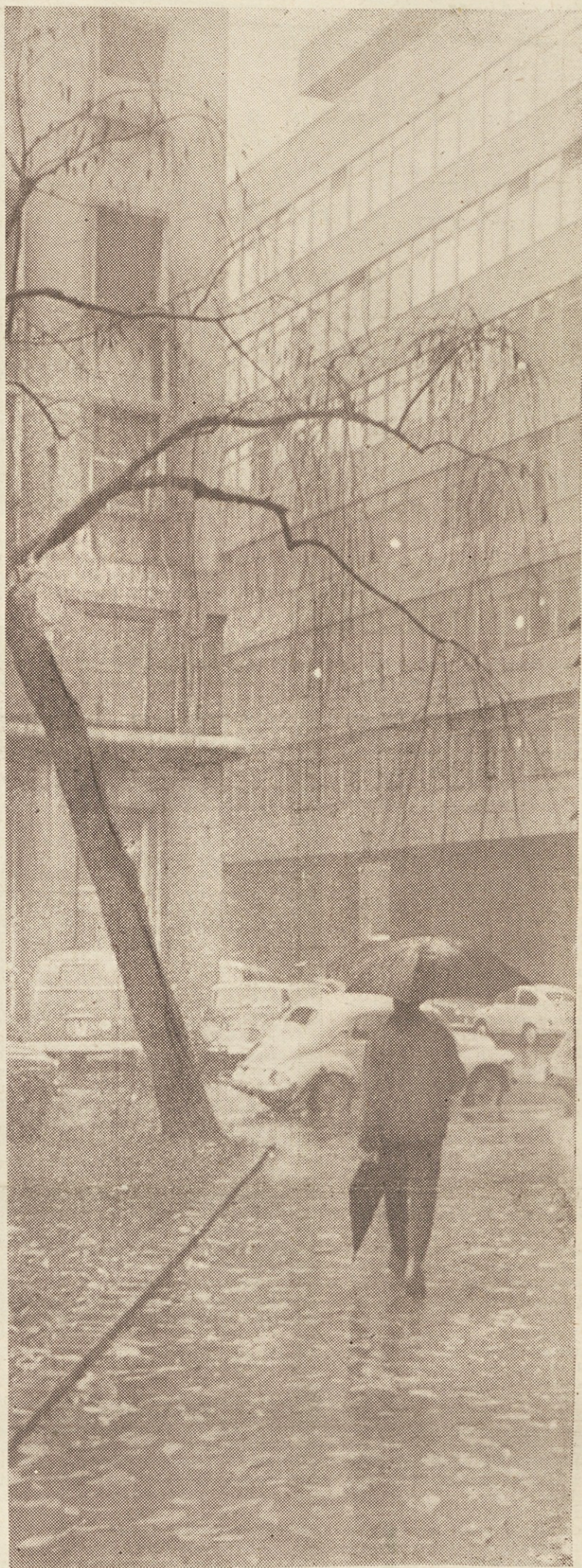
S pomožno izobrazbo 180—212 točk, z nižjo strokovno izobrazbo 212—262 točk, z nepopolno srednjo izobrazbo 250—325 točk, z srednjo strokovno izobrazbo 300—500 točk,

tralnemu delavskemu svetu, naj sprejme naslednja priporočila o razponih za posamezne kategorije.

z višjo izobrazbo 425—650 točk, z visoko izobrazbo 600—750 točk. Vodstvena delovna mesta so brez razpona in se število točk povzame po veljavnem pravilniku.

OBVESTILO

Kljub prizadevanjem nam le ni uspelo dobiti pravočasno gradiva o delu našega kolektiva v Skopju. Zato drugič več.

JESEN V LJUBLJANI

Dragi tovariš,

predosem bi se Ti rad zahvalil za vse tisto, kar si že doslej storil za moj rojstni kraj, kar si prispeval zanj in posredno seveda tudi zame in mojo družino.

Tisti dan mi je ženo ubilo, žrtev je ena izmed 1070, kolikor jih je pobrala tista nedelja, na katero se še zdaj s strahom spominjam, ko so se tla majala, kot bi stal o čolnu. Njo je zasulo, k sreči sta ostala otroka živa. Pa kaj bi govoril — vse nas je močno prizadelo. Zdaj sem ob vse, kar sva z ženo spravljala skupaj. Še dolg mi je ostal, ko sva si kupila hladilnik. Le to me še spominja nanj.

Moja mati živi z nami. Vsi skupaj z otrokoma vred smo zdaj pod šotorom. Nekaj malega posode smo rešili izpod ruševin, nekaj smo dobili, tudi obleke in posteljnine so nam dali. Saj ste nam vsi pomagali, vsi, z vsega sveta.

Dokler je bilo vreme, še ni bilo stiske. Zdaj se že bliža jesen. Včeraj sem s strahom zagledal, kako že listje rumeni. Dan postaja že krajši in noči seveda daljše. Noči, ko spet zleze v vse nas tista čudna tesnoba, ko se oedno znova prestrašimo slehernega močnejšega ropota. Jesen se bliža in z njo deževje, ki premoči sleherno vlakno. Že zdaj je zjutraj megla, sonce pa že premalo močno, da bi vlago čez dan popilo in zležeš zvečer pod vlažno odejo. Kadar si preobleč

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Na zadnjem sestanku aktiva komunistov — sekretarjev so sprejeli vrsto konkretnih sklepov. Sejo je vodil tov. Martinšek. Udeležila sta se je tudi pomočnik glavnega direktorja ing. Jože Uršič in predsednik upravnega odbora ing. Saša Skulj

drobne vesti

■ **Ljubljana** — V skladu z določili zakona o ljudskem posojilu za obnovo in graditev Skopja (Ur. list, SFRJ 36/63) in navodila komisije za razpis ljudskega posojila je bila pri centrali podjetja izvoljena 3-članska komisija v sestavi: ing. Stefan Mesarič, predsednik komisije, Vida Arneš in Lojze Cepuš. Po vseh poslovnih enotah so bile izvoljene podkomisije. O delu komisij bodo še poročali.

■ **Jesenice** — Na podlagi upravnega odbora in sestankov proizvajalnih svetov so ukinili obračunavanje po normah in akordu ter prešli na mesečni obračun proizvodnje. Uspehe bodo ugotavljali procentualno, ločeno po posameznih sektorjih dela. Za čas poskušnje, t. j. en mesec, pa so izplačali na vsako efektivno uro 25 % akordnega presežka. Obravnavali so tudi periodični obračun za prvo polletje ter sklenili, da bodo glede na doseženi uspeh razdelili članom kolektiva pol mesečne plače.

Vrednost ene točke ostane še nadalje 95 din.

■ **Maribor** — Zaradi odhoda nekaterih članov v JLA je nastalo pomanjkanje kvalificiranih delavcev. Nujno potrebujemo 8 ključavničarjev, 1 električarja, 3 kleparje ter 1 varilca. Za vaje pa bodo priredili ekskurzijo na Ravne in ogled Tovarne emajlirane posode v Celju.

■ **Celje** — Na nedavni seji delavskega sveta so obravnavali poročilo komisije za sestavo novega pravilnika o delitvi dohodka po obračunskih enotah. Delavski svet je pravilnih potrdil s pripombo, da ga bodo po enomesečni preskušnji znova obravnavali. Analizirali so tudi vzroke finančnega neuspeha posameznih sektorjev. Izvolili so komisijo, ki bo pregledala vzroke finančnega neuspeha v Vitanju.

■ **Maribor** — V kratkem bodo pričeli z gradnjo novega samskega doma. Objekt naj bi bil pod streho do zime. Delavski svet gradbenega vodstva Maribor je razpravljalo o kvaliteti dela posameznih delovnih delovšč. Temu tako pomembnemu vprašanju posvečajo nekateri vse premalo pozornosti. Naš interes ne more biti samo dobiček posamezne obračunske enote ali le dosledno izvajanje rokov, kot se to zadnje čase dogaja, temveč si moramo prizadevati za boljše in kvalitetnejše izvrševanje delovnih nalog, so zaključili razpravljajoči samoupravljanja.

Naši jubilarci

Nedavno so ali bodo obhajali visok jubilej — 50-letnico rojstva: Ivan Vrbanič tesar, Maribor, Jože Borovnica — Kranj, Matevž Možina — Kranj, Angela Sosič — delavka, Skofja Loka, Franc Cegnar — mizar, Skofja Loka, Franc Debenjak — sofer, Avgust Stegar — žerjavit, Centralni obrati Ljubljana, Ivan Kardoš — zidar, Celje, Vencelj Jeran — Obrat gradbenih polizdelkov.

Vsem jubilarantom naše iskrene čestitke.

Izvršitev sklepov in napotil aktiva komunistov podjetja

Sekretariat aktiva ZK Gradisa je sklical dne 13. septembra sestanek vseh sekretarjev osnovnih organizacij ZK naših enot. Prišli so vsi sekretarji razen iz Raven.

Na sestanku so se med drugim pogovorili o odnosu med sekretariatom aktiva ZK podjetja in osnovnimi organizacijami enot. Poudarjeno je bilo, da so OO vezane edino na občinske komiteje, da pa bo sekretariat koordiniral z OO le načelna politična stališča v podjetju.

Nadalje so na sestanku razpravljali o sklepih zadnje konference aktiva ZK podjetja. Žal je bilo ugotovljeno, da nekatere osnovne organizacije še do danes niso razpravljale o teh sklepih. Člani sekretari-

ata so opozorili na izvajanje sklepov aktiva, poudarjeno pa je bilo tudi, da so ti sklepi za OO obvezni, ker se nanašajo samo na ureditev nekaterih aktualnih problemov v podjetju.

Sekretarji OO ZK so bili naprošeni, da takoj obveščajo sekretariat aktiva o eventuelnih problemih, ki se nanašajo na celotno podjetje in bi jih morali pomagati reševati tudi preko organizacije ZK.

Na sestanku so se med drugim priporočila, ki se nanašajo na priprave za občni zbor sindikalnega odbora v podjetju, na delo samoupravnih odborov in na delo vodstvenih upravnih organov.

M. A.

Za štipendije 13 milijonov letno

Center za izobraževanje v podjetju je že dalj časa pogrešal tenejšo vez med podjetjem in štipendisti podjetja, ki jih imamo kar lepo število. Zato je sklenil, da je treba to povezavo okrepiti, in sicer tako, da bi na pol leta sklicevali sestanke s štipendisti.

Prvi tak sestanek je bil 9. septembra 1963. Čeprav se je zbralo kar precej štipendistov, udeležba le ni bila zavidanja vredna. Posebno nedisciplinirani so se izkazali štipendisti FAGG, od katerih ni bila navzočih niti polovica. Sestanek ni imel posebnega delovnega programa, pač pa je bil sklican z namenom, da bi se štipendisti predvsem spoznali s podjetjem, sami med seboj, da bi razčistili nekatera vprašanja glede izpolnjevanja obveznosti štipendistov, ki izvirajo iz medsebojno sklenjenih pogodb in da štipendisti povedo svoje želje.

Pričakovali smo, da bodo štipendisti postavljali več vprašanj, vendar smo se usteli. Sicer pa je bilo nekaj predlogov zelo umestnih, kot npr.: da bi štipendistom pošiljali glasilo podjetja, da bi se tako lažje seznanjali z življenjem v njem in da bi moralo imeti podjetje več povezave s šolami ter da bi morala vplivati na visoke šole, da bi absolventom dajale praktične diplomske naloge iz podjetja. Navzoči so tudi

smatrali, da bi bili podobni občasni sestanki zelo zaželeni.

Se nekaj podatkov: Podjetje štipendira v šolskem letu 1963/64 25 štipendistov na visokih šolah, 4 štipendiste na višjih šolah, 23 štipendistov na srednjih šolah, 18 štipendistov na delovodski šoli in 10 izrednih slušateljev na višjih in srednjih šolah.

Skupaj imamo torej 80 štipendistov, kar stane podjetje povprečno 13 milijonov dinarjev na leto. Vsekakor ni nobena od navedenih števil majhna. Od nas pa je odvisno, kaj bomo iz teh števil naredili in nikakor nam ne sme biti vseeno, da ostanemo samo pri številkah. Potruditi se moramo, da bomo naložena sredstva pravilno izkoristili in štipendiste, ki bodo doštudirali v enem do štirih let, zaposlili tako, da se bodo čimprej vživeli v kolektiv, da bodo v šolah pridobljeno znanje lahko čim bolj uporabili in da bodo ti kadri postali trdni temelji našega podjetja.

NADALJEVANJE S 1. STRANI

srajco, te zazebe po hrbtu od vlage. Jaz sam bi že vse to prenesel, a boli me zastran otrok, pa zaradi mame, ki je že prej tarnala, kako jo reumatizem kolje. Zdaj je sključena v dve gubi in niti ne stoka. Kako pa sicer živimo, ti ne bom pravil. Pač živi se. Preklicano je treba volje, očasih si kar mislim, da bi vse skupaj pustil in šel. Pa me misel na otroke in na mater spel spravi k pameti. Treba je živeti in delati, da bomo čimprej pod trdno streho, da nam prah ne bo zastiral sonca.

Jasno, da bom opisal posojilo in trdno sem pričrčal, da ga boš tudi Ti. Vsak pač toliko, kolikor zmore. In ko ga boš opisoval in ko se boš odločal, koliko boš opisal, ni treba, da bi se spomnil name in na moje težave. Jaz bom že prebolel. Po pravici povem, da je dosti huje gledati otroke pa mojo mater pa tisoče in tisoče drugih, ki jih je prav tako prizadelo. Nanje pomisli.

Pa še enkrat hvala za vse, kar ste doslej Ti in Tvoji storili za nas. Prisrčen pozdrav

Dimče

Odlična kvaliteta betona...

Ko smo letos zaostri vprašanje kvalitete, so se poslovne enote pričele bolj zanimati zanjo.

Naravno je, da je bila pri želji za izboljšanje kvalitete del prva misel usmerjena k pripravi in vgraditvi betona, saj je beton material, ki ga v gradbeništvu največ uporabljamo. Če smo do letošnje gradbene sezone vedeli, da imajo najboljša in najlepša betonska dela pri poslovni enoti Jesenice, potem moramo danes povedati, da so se jeseniški poslovni enoti pridružila še druga gradbišča.

Kot prvo pri prizadevanjih za izboljšanje kvalitete betona lahko smatramo gradbišče v Rogaški Slatini, kjer gradi poslovna enota Celje hotel. To gradbišče je pričelo uporabljati res dobre opaže in frakcionirani mineralni agregat. Čeprav glede mineralnega agregata iz objektivnih vzrokov še ni bil dosežen zadovoljiv uspeh, so vendarle vsi vgrajeni betoni primerno presegli predvideno marko betona ter imajo lepo in gladko površino.

Načrtno in strokovno pravilno je vprašanje kvalitete betona začelo reševati gradbišče v Ormožu, kjer gradi poslovna enota Maribor vinsko klet. Gradnja take kleti zahteva visoko kvaliteten in vodo tesen nepropusten beton.

Da bi gradbišče lahko zadostilo tem zahtevam in da bi gradilo pri tem tudi ekonomično, si je uredilo najprej sejanje gramoza. Gramoz sejejo v štiri frakcije. V betonarni, ki je opremljena z dozatorjem in tehtnico, ta frakcionirani mineralni agregat sestavljajo in mu dodajo točno določeno količino cementa.

Rezultati, ki jih je gradbišče doseglo, so ugodni tako v tehničnem kot v ekonomskem pogledu in je v podjetju zato gotovo stopilo na prvo mesto.

ing. S. M.

KADROVSKE SPREMEMBE

V tej številki začejamo objavljati kadrovske spremembe v podjetju. Žal, zaradi velike fluktuacije delavcev ne moremo sproti objavljati sprememb vseh zaposlenih, temveč bomo objavljali le spremembe tehničnega, strokovnega in administrativnega osebja.

V zadnjih dveh mesecih so v podjetje prišli ali odšli:

PE LJUBLJANA

Prišli: ing. Anton Perger, gradbeni tehnik Marta Pintarič, gradbeni delovodja Franc Semič, gradbeni tehnik Idris Kaharadžić, gradbeni delovodja Anton Mlinarič in Anton Skubic, uslužbenka Elica Krešelj.

Odšel: gradbeni delovodja Rudi Kustec na lastno željo.

PE CELJE

Prišli: ing. Milan Bartol, gradbeni tehnik Viktor Ozebek, gradbeni tehnik Jože Plevnik, gradbeni tehnik Fridriž Kiš, pom. materialni knjigovodja Marija Dvornik in administratorka Valburga Keler.

Odšla: pom. materialni knjigovodja Hilda Keler — v šolo.

PE JESENICE

Prišli: komercialni šef Vlado Sanca ter gradbeni delovodja Jože Zavbi. Iz centrale podjetja je bil začasno premeščen ing. Julijan Znidaršič.

Odšel: komercialni šef Niko Višnar — na lastno željo v Koper.

PE MARIBOR

Prišla: ing. Aleksander Djordjević in likvidatorka Vida Kodrič.

Odšel: gradbeni tehnik Andrej Bačun — v JLA.

PE KOPER

Prišel: gradbeni tehnik Boro Stankovič.

Odšel: skladiščnik Ludvik Horvat.

CENTRALA

Prišli: referent za nagrajevanje in delovna razmerja Karl Dimić, tehnični risar Srečko Seme, gradbeni tehnik premeščen iz OGP na centralo Nadan Sevnik, šef finančne operative Amalija Režec, administratorka Antonija Župan, administratorka Terezija Podkoritnik.

Odšla: administratorka Štefka Fras — na lastno željo.

PROJEKTIVNI BIRO

Prišla: gradbeni tehnik Stane Debeve in gradbeni tehnik Albin Musar.

Odšli: gradbeni tehnik Dragutin Tasič, absolvent tehnične šole Alojz Pungertič in ing. Lenard Treppo.

Podatkov iz ostalih poslovnih enot nimamo. V prihodnje naj bi bila ta evidenca urejena. Objavili bomo tudi podatke o gibanju delovne sile.

Vsi so krivi, le strojniki ne

Marko Jovančič, strojni referent celjske poslovne enote, se je zaposlil pri podjetju leta 1952 kot šef takratne avtomehanične delavnice v Soštanju. Spomladi 1960 pa je prevzel mesto strojnega referenta v Celju.

»Od takrat dalje, v bistvu pa že od prvega dne zaposlitve, se ukvarjam s stroji in strojno službo.« je začel pripovedovati tov. Jovančič. »Strojniška služba me veseli, čeprav je povezana s številnimi težavami. Eden izmed problemov je pomanjkljivo znanje nekaterih strojnikov. Zgodi se, da kupimo stroj in ga naimestimo. Strojni referent preštudira navodila in pouči strojnika, kakršenega pač ima. Čez nekaj ur pa se stroj ustavi in delovodja zagleda stroj razstavljen na tisoč delov. Tedaj nastane kritika in krivi so vsi,

samo strojnik ne. Zato menim, da bi morala biti vzgoja strojnikov ena izmed osnovnih nalog našega centra za izobraževanje. Pri vsakem stroju bi moral biti kvalificiran in usposobljen strojnik.

Drug problem je, da stroji, ki prihajajo iz Ljubljane npr. kompresorji, žerjavi itd., niso kompletni, kar zopet povzroča nepotrebno jezo in zaostajanje pri delu. O tem smo razpravljali na zadnjem sestanku strojnih referentov v podjetju. Problemov je dovolj, toda o tem kdaj drugič.

Manifestacija povezanosti slovenskih gradbincev

Dne 31. 8. in 1. 9. so se srečali v Mariboru gradbinci iz Slovenije, ki so se udeležili športnih iger, katere so postale že tradicionalne. Letošnji organizator SGP Konstruktor je z organizacijskim komitejem in pokroviteljem direktorjem Konstruktorja tov. Adolfom Dergancem odlično opravil svojo nalogo, tako da so igre potekale po določenem urniku in brez kakršnihkoli ovir. Edina senca, ki je padla na organizatorje, je bila v tem, da so organizatorjem opovedali možnost uporabe srednje kmetijske šole v Mariboru, ker se je prav v tistih dneh naselila nova skupina žrtev potresa v Skopju. Tako organizator ni mogel v zadnjem trenutku najti boljše rešitve glede prehrane, da je lahko samo svetoval, kje se udeleženci športnih iger lahko hranijo. Za začetek športnih iger je ponagajalo še vreme, toda pozneje se je tudi to uneslo.

SODELUJE 33 GRADBENIH PODJETIJ SLOVENIJE

Ceprav so potekale športne igre v času največje gradbene sezone, se jih je udeležilo 33 gradbenih podjetij ali 61% vseh podjetij Slovenije. Zanimivo je, da se teh športnih iger ni udeležilo podjetje »Tehnogradnje« iz Maribora, ki bi lahko z najmanjšimi stroški omogočilo udeležbo članom svojega kolektiva v teh igrah. Direktor podjetja SGP Konstruktor je ob zaključku iger posebno poudaril, da je namen organizacije športnih iger predvsem ta, da se gradbinci srečamo in spoznamo med seboj tudi izven vsakodnevnih »borb« na trzishču.

Skupno se je udeležilo teh iger 1187 športnikov gradbincev, ki so tekmovali v sedmih panogah, in sicer: nogomet, odbojka, šah, balinanje, kjer so bile udeležene le moške ekipe, medtem ko so še v kegljanju, streljanju in namiznem tenisu lahko sodelovale poleg moških tudi ženske ekipe. Tako bi lahko vsako podjetje poslalo v boj za točke 10 ekip, ki bi lahko v najboljšem primeru teoretično dosegle 60 točk, če bi bilo vseh 10 ekip doseglo prva mesta. SGP Slovenija-cesta je imelo največ sodelujočih ekip, to je 9, medtem ko jih je Gradis zbral osem. Gradis ni imel ekipe v odbojki in prav tako ni mogla sodelovati ženska ekipa v streljanju, ki je bila sicer navzoča in je tekmovala izven konkurence, ker je bila prepozno prijavljena.

Rezultati po posameznih panogah

NOGOMET

V tej panogi je sodelovalo 18 ekip in so se razvrstile med štiri prve ekipe naslednja podjetja: Cementarna Trbovlje, Gorica, Konstruktor in Ingrad. Nogometaši Gradisa, ki so bili naša nada, so takoj v prvi tekmi izpadli z minimalnim rezultatom 1:0 iz nadaljnega tekmovanja, ker so jih izločili nogometaši Me-grada. Naši so celo zastreljali 11-metrovko, v polju se niso znašli, bili pa so tudi premalo postrtovalni.

ODBOJKA

Sodelovalo je 14 ekip — prva štiri mesta so zasedli: Zidar, Stavbenik, Ingrad, Pionir. Gradis ni imel ekipe prijavljene. Zanimivo je, da je bil Pionir s svojo ekipo favorit, toda ko bi moral nastopiti v nadaljevanju tekmovanja po prvem dnevu, nista prišla na igrišče dva igralca, med njima tudi ne kapetan moštva. Pionir je zaradi tega izgubil po nepotrebnem prvo mesto.

ŠAH

V šahu je nastopilo 33 moštev. Vrstni red: Pionir, Ingrad, Gradis, Tehnika. Moštvo Gradisa je bilo nekoliko oslabiljeno, ker bi lahko sodelovali bolj znani šahisti Gradisa. Toda kljub temu je ekipa priobila z doseženim tretjim mestom dve dragoceni točki.

KEGLJANJE — MOŠKI

Nastopilo je 19 ekip. Prvo mesto je zasedlo moštvo Konstruktorja,

kot domačin na svojem kegljišču (kar se smatra za prednost) in dosegel 838 podrtih lesov. Gradis je dosegel drugo mesto z 806 podrtimi keglji. V drugi igri so igrali res odlično in dosegli najboljši rezultat od vseh ekip v eni igri, to je 444 podrtih kegljev. Keglaška ekipa Gradisa je z drugim mestom pridobila štiri nadaljnje točke. Tretje mesto je zasedla ekipa

Neumorna Ljuba se je izkazala pri igranju namiznega tenisa

Pionirja s 777 podrtimi keglji, četrto pa Tehnika z 717 podrtimi keglji.

KEGLJANJE — ŽENSKES

Nastopilo je 5 ekip. Vrstni red: Pionir 392 podrtih kegljev, Primorje 360, Gradis 344 in Ingrad 340 podrtih kegljev. Gradisovke so nekoliko razočarale, saj so bile favoritkinje, toda treba je upoštevati, da sta dve tekmovalki nastopili še v namiznem tenisu (kar se v prihodnje ne sme zgoditi). Nastopile so tudi brez Erjavčeve, ki ni mogla nastopiti zaradi bolezni. S tretjim mestom v tej panogi smo si pridobili še dve točki.

BALINANJE

Nastopilo je 10 ekip. Gradis je zasedel prvo mesto in s tem pridobil 6 točk. Ekipo Gradisa so sestavljali člani kolektiva iz Kovinskih obratov v Ljubljani in je bilo pri tem očitno, da morajo pri svojem delu uporabljati natančna merila, saj so tudi pri balinanju »bližali« na milimetre. Borbe so bile zelo zanimive in po dveh dneh hudih bojev so postali najboljši balinarji v gradbeništvu.

Nadaljnji vrstni red: Tehnika, Grosuplje, Primorje.

STRELJANJE

To je bila najbolj množična panoga od vseh, saj je sodelovalo 31 podjetij in nista sodelovali le Primorje iz Ajdovščine in Sava Jesenice. Tudi v tej panogi je Gradis prepričevalno zmagal z 819 krogi, druga je bila ekipa Gradnje s 799 krogi, tretja ekipa Ingrada z 781 krogi in četrta ekipa Slikopleska z 775 krogi. Tudi tu smo s prvim mestom dosegli 6 točk.

STRELJANJE — ŽENE

Nastopilo je 8 ekip v konkurenci in ekipa Gradisa izven konkurence. Vrstni red: Pionir 469 krogov, Ingrad 436 krogov, Me-grad 390 krogov, Tehnika 366 krogov. Naša ekipa je izven konkurence dosegla 332 krogov in bi zasedla eventualno v konkurenci šesto mesto.

NAMIZNI TENIS — MOŠKI

Nastopilo je 20 ekip. Vrstni red:

Naši strelci so zopet zasedli I. mesto. Strelska ekipa nežnega spola žal zaradi »tehničnih ovir« ni mogla nastopiti

skah pa Barbara Dimec od Slovenije-cesta.

Rezultati v tekmovanju posameznikov se niso šteli za končni plasma podjetij.

TEKMOVALCI GRADISA — PRVI

Razumljivo je, da je lahko največ točk zbralo tisto podjetje, ki je imelo največ prijavljenih ekip v panogah in ki je doseglo čim

prvo mesto 6 točk, namizni tenis — ženske za drugo mesto 4 točke, kegljanje — moški za drugo mesto 4 točke, šah za tretje mesto 2 točki, kegljanje — ženske za tretje mesto 2 točki.

To pomeni, da je bila naša ekipa, ki je sodelovala na teh športnih igrah, dobro sestavljena. Mnenja sem, da smo takšno ekipa lahko zbrali le zaradi tega, ker smo imeli prej športni dan

Navsezadnje nismo prišli v Maribor, da bi zbrali pokale in medalje, ampak zato, da smo se srečali gradbinci v drugih okoliščinah kot pa običajno, in mislim, da je prav v tem uspeh športnih iger. Več nam pomeni manifestacija povezanosti slovenskih gradbincev kot pa najboljši rezultati.

GRADIS — ORGANIZATOR ŠPORTNIH IGER GRADBINCEV, V LETU 1964

Na delovnem sestanku, katerega so se udeležili tudi naši predstavniki, je bilo dogovorjeno in sklenjeno, da bodo v letu 1964 organizirali zimske in letne športne igre gradbincev Gradisa. S tem je bila zaupana našemu kolektivu ogromna in odgovorna naloga, če hočemo, da bomo organizirali te športne igre tako, kot so jih naši predhodniki, potem moramo čim prej pristopiti k začetnim organizacijskim nalogam.

NAŠE NAPAKE

Ceprav sem do sedaj pisal vse samo najlepše, mislim, da je tudi tu mesto, kjer naj napišem nekaj ugotovljenih napak. Na napakah se učimo, zato jih v bodoče ne sme biti več.

— V opremljenosti smo enotni. Druga podjetja so tudi navzven z enotno opremo pokazala, da jim ni vseeno, kako se člani njihovega kolektiva predstavijo pred gradbeno operativno.

— V bodoče smejo tekmovalci nastopati samo v eni panogi. Beganje tekmovalcev iz ene dvorane ali igrišča na drugo mesto je nesmiselno. Potrebno je pripraviti pravočasno več sodelujočih.

— Odhod in prihod tekmovalcev naj se organizira skupno z avtobusom, da ne bodo posamezniki odhajali z iger z različnimi prevoznimi sredstvi in ob različenem času.

— Za tekmovalce je potrebno zanimati in jih bodriti. Zato naj tudi predstavniki podjetja žrtvujejo toliko časa, kolikor ga morajo tekmovalci. S tem se daje moralna opora tekmovalcem.

— Ob zaključku tekmovanja je primerno članom kolektiva pred odhodom dati priznanje in pohvalo ter najti tudi druge načine pozornosti za tekmovalce.

— Vsako leto mora biti brezplačno v podjetju športni dan Gradisa pred športnimi igrami gradbincev. S tem bomo poslali res najboljše na športne igre.

Mislim, da lahko na tem mestu čestitamo vsem članom našega kolektiva, ki so sodelovali na športnih igrah gradbincev in da so tako častno zastopali naše podjetje.

Zmagovalna ekipa. Sestavljali so jo člani kovinskih obratov

bolj poprečne rezultate. Zanimivo je, da Slovenija-cesta, ki je nastopilo v devetih panogah, in s tem imelo največ možnosti za osvojitve prvih treh mest, ni zbralo več kot dve točki za tretje mesto v namiznem tenisu pri ženskah.

V končnem plasmaju podjetij je vrstni red naslednji:

Gradis 30 točk
Pionir 20 točk
Konstruktor 14 točk
Ingrad 12 točk itd.
Gradis je zbral naslednje točke: balinanje za prvo mesto 6 točk, streljanje — moški za prvo mesto 6 točk, namizni tenis — moški za

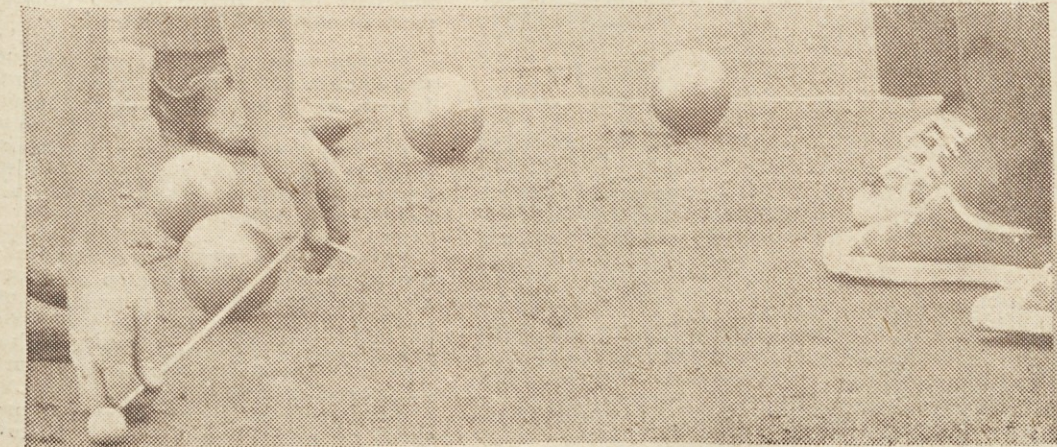
Gradisa. Rezultati, doseženi na tem športnem dnevu, so bili lahko orientacijski za sestav posameznih ekip. Kot rečeno so najbolj razočarali nogometaši in upajmo, da bodo v prihodnje boljši, torej bolj pripravljeni.

GRADIS DOBIL DVA POKALA IN DEVET MEDAJL

Za uspeh, ki je bil dosežen na športnih igrah gradbincev, je Gradis prejel en pokal v trajno last in en prehodni pokal. Poleg tega pa smo prejeli še tri zlate medalje, dve srebrni medalji in dve bronasti medalji.

Šahovska ekipa »Gradisa« na tekmovanju pod nadzorstvom »ta višjila«

Ne samo na stavbi, tudi pri balinanju se gre na milimetre

PLANSKI BAROMETER ZA MESEC SEPTEMBER

PRODUKTIVNOST
GRADIS SKUPAJ 97%
GRADBIŠČA SKUPAJ 97%

A) Uspeh podjetja

V avgustu 1963 je izvršilo podjetje finančni plan s 93,1%, gradbeni in finančni plan s 101,7%, plan obrtniških del pa s 64%.

Letnega skupnega plana je izvršeno 57,60% ali za 4,27% manj, kot je planirano, medtem ko je letnega gradbenega plana izvršeno 62,5%. Prav toliko je tudi planirano za to obdobje v letošnjem letu. Od letnih planiranih obrtniških del je izvršeno v celoti samo 39,6%.

Podrobnejši podatki so razvidni pri obdelavi posameznih enot in iz posebne tabele.

B. Uspeh gradbenih enot

Gradbišča so v avgustu 1963 kot celota izvršila skupni finančni plan z 89,1%, gradbeni finančni plan pa z 101,7%, plan obrtniških del pa z 39,6%.

Od skupnega letnega plana so gradbišča dosegla v tem mesecu 54,8% ali za 7,7% manj, kot je planirano. Letni gradbeni plan pa je izvršen z 62,5%, to je enako, kot je planirano do vključno meseca avgusta.

Skupni finančni plan je preseglo le gradbišče Jesenice za 6%, vsa ostala gradbišča so pod planom. Odstotek, za katerega so gradbišča pod skupnim planom, se giblje od 1 do 20%.

Plan gradbenih del so presegla gradbišča Jesenice za 28%, Kranj za 9%, Zalog za 5%, gradbišče Ravne je doseglo 100% plana, medtem ko je pod planom gradbišče Maribor za 0,4%, Celje za 4,8%, Ljubljana in Koper pa za 13,5%.

C. Uspeh obratov

Obrati so kot celota izvršili mesečni plan s 107%, letnega plana pa so dosegli 67,2% ali za 4,2% več, kot je planirano v letošnjem letu za to obdobje.

Izpod plana je le obrat gradbenih polizdelkov Ljubljana, in sicer za 3,4%. Vsi ostali obrati presegajo mesečni plan. Odstotek preseganja se giblje od 1–23%.

D. Splošno

V primerjavi z istim obdobjem lanskega leta je v letošnjem letu gradbena operativna za 0,2% večja, pri tem so gradbena dela za 1,7% večja, obrtniška dela pa za 4,6% manjša.

Produktivnost se je v primerjavi s prejšnjim mesecem nekoliko zvišala pri vseh poslovnih enotah. Gradbišča kot celota dosegajo 97% planirane letne produktivnosti, obrati 96%, »Gradis« kot celota pa 97%.

Planirano produktivnost so presegle le 4 poslovne enote, in sicer gradbišče Jesenice za 27%, Kranj za 4%, projektivni biro za 21%, in lesni obrat Skofja Loka za 4%. Vse ostale enote so pod planom produktivnosti. Ta odstotek se giblje od 1 do 17%.

Planirani dohodek (din/uro) so dosegla gradbišča kot celota s 95%, obrati s 102%, in »Gradis« kot celota pa s 97%.

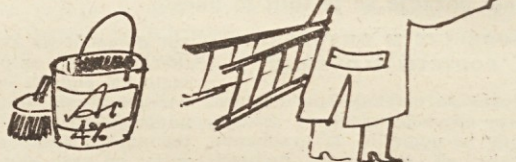
Planirani dohodek je preseglo gradbišče Ravne za 5%, lesni obrat Skofja Loka za 11% in projektivni biro za 7%. Vse ostale enote so izpod planiranega povprečnega dohodka. Ta odstotek se giblje od 1 do 18%.

1. JESENICE	127%
2. KRANJ	104%
3. MARIBOR	95%
4. RAVNE	94%
5. LJUBLJANA ..	89%
6. LJOKOLICA ..	88%
7. CELJE	84%
8. KOPER	83%

Podrobnejša realizacija planskih pokazateljev za vse poslovne enote je razvidna iz spodaj navedene tabele.

OBRATI SKUPAJ 96%

1. PROJ. BIRO	121%
2. L.O.ŠK. LOKA	104%
3. K.O. LJUBLJANA ..	99%
K.O. MARIBOR ..	99%
4. OGP	96%
5. SPO	83%

PREGLED PLANSKIH POKAZATELJEV IN REALIZACIJE PO POSLOVNIH ENOTAH ZA MESEC AVGUST 1963

A. Gradbišča												
Zap. št.	Planski pokazatelji		Skupaj »Gradis«	Skupaj gradb.	Ljubljana	Maribor	Celje	Jesenice	Ravne	Zalog	Koper	Kranj
1	Skupni finančni plan	plan	61,87	62,5	64	61	59	60	67	60	57	58
	v % za čas od I.—VIII. 1963:	realizacija	57,60	54,8	52,2	52,7	47,1	63,7	54,1	59,2	47,5	49,4
		— + v %	— 4,27	— 7,7	— 11,8	— 8,3	— 11,9	+ 3,7	— 12,9	— 0,8	— 9,5	— 8,6
2	Plan gradbenih del	plan	62,5	62,5	64	61	59	60	67	60	57	58
	v % za čas od I.—VIII. 1963:	realizacija	62,5	62,5	55,3	60,7	59,2	76,8	67,2	63	49,3	63,4
		+ — v %	—	—	— 8,7	— 0,3	— 2,8	+ 16,8	+ 0,2	+ 3	— 7,7	+ 5,4
3	Realizacija planiranih obrt. del	v %	64	64	74,6	54,7	42,1	47,5	44,2	87,5	76,4	37,2
4	Realizacija planirane produkt.	v %	97	97	89	95	84	127	94	88	83	104
5	Realizacija planiranega dohodka	v %	97	95	94	96	97	98	105	95	81	82

Dopisuj v svoje
glasilo

B. Obrati

1 Finančni plan v % za čas od I.—VIII. 1963	plan realizacija + — v %	Skupaj obrati	SPO Ljubljana	KO Ljubljana	KO Mar. St.	LO Sk. Loka	OGP Ljubljana	Projek. biro
		63 67,2 + 4,2	63 63,8 + 0,8	56 66,3 + 10,3	66 69 + 3	65 80 + 15	65 62,5 — 2,5	66 77,4 + 11,4
3 Realizacija planirane produktivnosti v %		96	83	99	99	104	96	121
2 Realizacija planiranega dohodka din/h v %		97	91	105	105	111	99	107

Celjani v Radečah

MAJHEN KOLEKTIV Z VELIKIMI NALOGAMI

Dobre 3 km od Radeč prispeš po lepi asfaltirani cesti do tovarne dokumentnega in kvartnega papirja. Tovarna leži v skalnati soteski, skozi katero je prostora le za cesto in hudournik Sapota. V tem tesnem prostoru so si Celjani uredili svoje novo gradbišče.

Tovarna dokumentnega papirja v Radečah je najstarejša papirnica v Jugoslaviji. Ustno izročilo pripoveduje, da je Radeške papirnice ustanovil leta 1695 neki Podkoren, po rodu Slovenec. Takratna priprava za izdelovanje papirja je bila zelo enostavna. Delali so po načinu, ki je bil tedaj običajen na Kitajskem.

Vsi njihovi pripomočki so bili: lesene kadi, v katerih so pripravljali papirno zmes, nekaj ročnih sit in platenih rjuh. Delavci so z zajemalkami zajemali papirno zmes iz kadi, jo vliвали v za to pripravljeno ročno sito in jo po načinu gospodinj, ko se

jejo moko, reševali toliko časa, da se je zmes po odceditvi vode zgostila. To zmes so nato položili na rjuhe in jo sušili na soncu.

Tako je nastal radeški in prvi jugoslovanski papir.

Tovarna je večkrat menjala lastnika. Leta 1907 so jo prevzeli bogati dunajski tovarnarji bratje Piatnik. Ti so jo modernizirali, vendar je vsa mehanizacija za današnje čase že zastarela.

Papirnica je tako poslovala vse do 3. junija 1944, ko so okrog tovarne zapele partizanske strojnice. Po zavzetju tovarne je požar onemogočil nadaljnje poslovanje. Tovarna je bila uničena 70%.

Po osvoboditvi so pristopili k obnovi. Obnovo je že takrat vršilo naše podjetje. Zato ni nič čudnega, če se po 18 letih zopet pojavili v Radečah gradisovci.

Delovodja Jože Ojstršek je ravno študiral način miniranja, ko sva s sek-

torskim vodjem tov. Dobnikom prišla na gradbišče. Bodoči objekti bodo stali poleg obstoječe tovarne. Ker je na desni strani ogromen skalnat teren, bo treba skoraj vsak meter temeljev minirati. Pri tem pa obstaja nevarnost poškodb obstoječega objekta. Zato bo potrebno celotno stran tovarne zaščititi, kar pa povzroča nove probleme in stroške. Poleg temeljev bo treba odkopati še 6000 kub. metrov trdega materiala, v glavnem skale, ter regulirati Sapoto, ki bo tekla pod glavnim objektom. Nadalje bodo morali zgraditi halo za papirni stroj, objekt za pripravo snovi, skladišče za papir ter dovršiti cesto I in II. Skupna vrednost navedenih objektov je nekaj prek 350 milijonov dinarjev. Roki za posamezne objekte so sorazmerno kratki. 1. 6. 1964 bodo že začeli z montažo novih strojev, ki jih bodo uvozili iz Francije.

Zdaj je na gradbišču zaposlenih 40 delavcev, katerih število pa se bo moralo dvigniti na 80. Delovni pogoji so hudi in zaradi težavnega terena prevladuje v glavnem le ročno delo. Delavci stanujejo kot »mostiščarji« v baraki, katero so zaradi pomanjkanja prostora postavili nad potok Sapota. Hranijo se v tovarniški menzi. Kosilo stane 180 din, malica pa 40 din. Zajtrk in večerjo pa si kuhajo sami.

Delajo v skupnem akordu, oziroma kot je dejal neki delavec: »Delali smo, dobili pa premalo.« Zaradi še neurejenega sistema nagrajevanja po učinku so določili le pavšalne zneske. Imajo svoj obratni svet in pododbor sindikalne podružnice, ki pa še nista v celoti zaživel.

In kakšni so ostali problemi? Poleg sistema nagrajevanja nas še tarejo stari problemi okrog načrtov, financiranje objektov, pomanjkanje delavcev in še mnogo drugih problemov, je odgovoril tov. Ojstršek.

V razgovoru s sekretarjem tovarne dokumentnega papirja tovariš Krafoglom, mi je le-ta dejal, da so finančna sredstva zagotovljena ter da so s podjetjem zadovoljni. Pomisleke imajo le glede rokov. Toda gradisovci še niso nikjer popustili in se bodo tudi držali predpisanih rokov.

Važnost pravočasne dojitve objektov je za naše gospodarstvo zelo pomembno (je dejal tov. sekretar), ker se bo z dojitvijo objektov proizvodnja papirja dvignila za 100%. Poleg tega tovarna proizvaja artikole, ki smo jih morali do sedaj uvažati.

Blížal se je čas kosila, ko sem se poslovil od pridnih in vztrajnih članov dela našega velikega kolektiva.

Cepuš

Mostiščarji v Radečah. Upamo, da jim narasla Sopota ne bo odnesla barake

SKLEPI UPRAVNEGA ODBORA

III. redna seja upravnega odbora podjetja je bila dne 28. avgusta 1963 na centrali podjetja v Ljubljani. Sklenili so:

1. Ugotovi se, da so bili sklepi II. redne seje upravnega odbora izvršeni. (K tč. 4) navedenih sklepov se izvrši korektura k izračunu osebnega dohodka po delu na podlagi izvršene polletne bilance, in sicer:

a) celotni fakturirani dohodek znaša za I. polletje 1963	5.818.853
b) čisti dohodek na osnovi fakt. realizacije znaša za I. polletje	1.529.055
c) efektivne ure za I. polletje znašajo	4.739.394
Iz letnega plana podjetja je razvidno, da je bila planska naloga podjetja za I. polletje	5.692.600
in da je podjetje računalo na ustvarjeni čisti dohodek na efektivno uro v višini	317

Izračun podatkov za uporabo tabel:

a) čisti dohodek na efektivno uro v I. polletju 1963 — 323 din. V primerjavi s planiranim znaša presežanje 1,89 odstotka, planska naloga je bila presežena za 2,21 odstotka.

2. Upravni odbor podjetja predlaga delavskemu svetu podjetja v potrditev formiranje nove poslovne enote pod imenom gradbeno vodstvo Skopje — naselje VLAE.

3. Upravni odbor podjetja imenuje za šefa poslovne enote v Skopju Franca Vovka, dosedanjega šefa gradbenega vodstva Jesenice.

4. V času odsotnosti šefa gradbenega vodstva Jesenice Vovka imenuje upravni odbor za vršilca dolžnosti šefa te poslovne enote Boža Lukača.

5. Upravni odbor podjetja se strinja s predlogom, da podjetje po svoji uvidevnosti nabavi stroje, katere nujno potrebuje pri izgradnji Skopja, tudi brez predhodnega sklepa UO podjetja. Nadalje priporoča vsem službam v podjetju, da se pripravijo na perspektivno gradnjo v Skopju, katera se bo predvidoma pričela spomladi leta 1964 ter naj se v ta namen pripravljajo na organizacijo materiala in strojev.

6. Upravni odbor potrdi plan centra za izobraževanje za leto 1963 v višini 30.509.000 din.

7. Odobri se vloga Jožeta Lorenčiča za dodelitev štipendije pod istimi pogoji, kot jih ima tov. Uhan (razen ločitvenega dodatka), gradbeno vodstvo Ravne.

8. Prošnji za nakup materiala po znižani ceni tov. Bogomile Corel in Marije Umek se zavrne, ter naj imenovani vložita svoji prošnji na delavski svet obrata gradbenih polizdelkov.

9. Glede pritožbe ekipe sektorja Rogaska Slatina, ki je bila začasno zaposlena na gradbenem vodstvu Ravne, je upravni odbor sprejel sklep, da se glede tega obe prizadeti edinici pomenita med seboj ter tako interno rešita navedeni spor.

10. Dopis in ponudba Radota Megliča za skriptne izdaje »Organizacija in ekonomika podjetja« se zavrne, ker ni interesantno za naše podjetje.

11. Odgovor sekretarja podjetja Milana Surka se vzame na znanje z naročilom, da pripravi pregled vseh sprejetih in popravljenih internih pravilnikov podjetja ter tako urejene posle preda novemu sekretarju do 30. 9. 1963.

12. Upravni odbor podjetja potrdi faktor 2,5 na neto osebne dohodke oziroma 1,46 na bruto osebne dohodke za svoje zunanje sodelavce iz drugih poslovnih enot podjetja, ki prejema honorar za svoje delo preko plačilnih list v svojih poslovnih enotah.

13. V zvezi s priporočilom občinske skupščine občine Ljubljana-Center je izdelati predlog delavskemu svetu podjetja, da imenuje komisijo za sestavo sedemletnega plana razvoja podjetja. Pooblašča se pomočnik glavnega direktorja ing. Jože Uršič, da organizira pripravljajla dela za izdelavo plana še pred imenovanjem komisije.

14. Da bi upravni odbor mogel vršiti funkcije, ki so zanj po statutu predvidene, je potrebno, da se pogostejše sestaja (vsaj vsakih 14 dni). Potrebno je, da je natančneje informiran o delu služb podjetja, zato je na sejah upravnega odbora o tem delu redno poročati. Prav tako bo upravni odbor razpravljao o poslovanju posameznih poslovnih enot in drugih perečih problemih ter o tem sklepal in dajal predloge delavskemu svetu podjetja.

15. Upravni odbor vzame na znanje izvedbo športnega dneva gradbincev, ki bo dne 31. t. m. v Mariboru ter daje soglasje, da bodoče športne igre prevzame naše podjetje.

*

IV. redna seja upravnega odbora podjetja je bila 21. septembra 1963 na centrali podjetja v Ljubljani. Sprejeli so naslednje sklepe:

1. Ugotovi se, da so bili sklepi III. redne seje upravnega odbora podjetja v celoti realizirani.

2. Upravni odbor podjetja predlaga delavskemu svetu podjetja v potrditev »ustanovitveni akt« za novo poslovno enoto »gradbeno vodstvo Skopje«. Po potrditvi delavskega sveta je točno določiti načela, ki bodo veljala za to posebno obračunsko enoto.

3. Rebalans plana.

Glede na realizacijo posameznih poslovnih enot Gradisa in upoštevajoč vrednost prevzetih del, stanje operativnih kapacitet in perspektivo do konca leta, se plan Gradisa po posameznih poslovnih enotah rebalansira. Ta rebalans pa ne vpliva na celotni Gradisov plan, pač pa pravilneje razdeljuje naloge podjetja med posamezne poslovne enote. Do predlaganega rebalansa je prišlo tudi predvsem zaradi spremembe strukture dela v primerjavi s planirano strukturo del, ki povzroča drugačno razmerje med gradbenimi deli poslovnih enot. Predlog predvideva naslednje spremembe:

Znižanje ali zvišanje zadolžitve v milijonih

Enota	Grad. oz. lastna realizacija	Obrtna dela	Skupaj
Ljubljana	—	—200	—200
Maribor	—	—400	—400
Celje	—50	—150	—200
Jesenice	+120	—120	—
Ravne	—	—170	—170
Ljubljana okolica	—	—50	—50
Koper	—	—50	—50
Kranj	—20	—50	—70
SPO Ljubljana	+50	—	+50
KO Ljubljana	+50	—	+50
KO Maribor	+20	—	+20
LO Skofja Loka	+40	—	+40
OGP Ljubljana	—	—	—
Projektivni biro	—	—	—
Skupna realizacija	+210	—1190	—980

Kot doplačilo plana po enotah pa je v celotnem planu podjetja upoštevati še realizacijo v Poreču in realizacijo, ki bo sledila pri prevzetih delih v Skopju.

Poreč	+101	+79	+180
Skopje	+800	—	+800
Gradis	+1111	—1111	—

Glede na gornje spremembe znašajo nove planske zadolžitve po posameznih enotah Gradisa za leto 1963:

Ljubljana	1.504,5	845,5	2.350
Maribor	1.974	426	2.400
Celje	802	198	1.000
Jesenice	923	177	1.100
Ravne	780	250	1.030
Ljubljana okolica	448	202	650
Koper	449,8	150,2	600
Kranj	379,6	150,4	530
SPO Ljubljana	870	—	870
KO Ljubljana	650	—	650
KO Maribor	440	—	440
LO Skofja Loka	470	—	470
OGP Ljubljana	750	—	750
Projektivni biro	70	—	70
Skupaj	10.510,9	2.399,1	12.910
Nove enote	—	—	—
Poreč	101	79	180
Skopje	800	—	800
Gradis celota	11.411,9	2.478,1	13.890

Gornji sklep se predlaga DS v potrditev.

4. Glede na dopolnjen in spremenjen tekst statuta podjetja se novo obdelani I. in II. del pošlje v javno razpravo celotnemu kolektivni, delavskemu svetu pa se predlaga formiranje komisije, ki bo podrobno obdelala še naslednja poglavja.

5. Vloga podjetja »Cement-opeka« Ljubljana za odstop deloviščne barake se odstopi v izjavo gradbenemu vodstvu Ljubljana, ki je imelo v sklopu svojih enot tudi omenjeno barako.

6. Dopis gradbenega vodstva Ravne na Koroškem za odobritev uporabe osebnega avtomobila v službene namene za tov. Marjana Berčiča, se usvoji v višini 800 km mesečno.

7. Upravni odbor podjetja daje soglasje na sklenitev pogodbe za opravljanje servisne službe ter najem prostorov za konsignacijo firme Wacker, München. Servisno službo naj bi opravljal naš kovinski obrati v Ljubljani.

V novi stanovanjski blok v Sketovi ulici se je vselilo 16 srečnih družin. Pri selitvi so pomagali tudi naši pridni člani glavnega skladišča

Družinska stanovanja še vedno pereč problem

Brez stanovanj ni novih strokovnjakov, težko pa je tudi zahtevati, naj tisti, ki so že pri podjetju, ostanejo pri njem — brez stanovanja. Zato je treba graditi stanovanja, hkrati pa misliti tudi na tiste, ki ustanavljajo nove družine in navsezadnje je dobro stanovanje tudi sestavni del standarda, ki naj bi se nenehno povečeval. Vse to govori za to, da moramo pospešeno graditi stanovanja in da tega nikakor ne smemo prepustiti na plečih vsakega posameznega člana kolektiva.

Razumljivo je, da smo v podjetju že začeli graditi stanovanja. Od leta 1960 dalje je bilo zgrajenih 75 družinskih stanovanj v skupni vrednosti 228 milijonov dinarjev. Od te-

ga so po pravilniku o dodelitvi stanovanj iz leta 1960 posamezniki prispevali 15 milijonov dinarjev. To pa je bilo takole:

	St. stanov.	Skupna vrednost	Sk. last. prispev.	Na člana pov. last. prispev.
Celje	8	23.442.000	—	—
Jesenice	26	68.549.000	5.244.000	200.500
Koper	10	34.800.000	980.000	98.000
Maribor	2	8.500.000	—	—
KO Maribor	1	1.913.000	—	—
Skofja Loka	2	6.494.000	—	—
OGP	1	3.500.000	3.500.000	350.000
Ljubljana	19	58.300.000	6.220.000	328.000
Centrala	6	22.600.000	2.260.000	378.000

Posamezni člani so prispevali od 100.000 do 450.000 dinarjev lastne udeležbe.

Poleg tega je centralni delavski svet kot obratni delavski sveti dodeljeval članom kredite za individualno gradnjo stanovanj.

Zgrajenih je bilo tudi 8 samskih domov s skupno 1193 ležišči. Med gradnjo družinskih stanovanj in samskih domov ni pravega razmerja, zato bomo morali pri sestavljanju 7-letnega perspektivnega plana te pomanjkljivosti odpraviti. L. C.

VRNIL SE JE DOMOV BREZ BAGRA

Tovarne nam ne pošiljajo naročenih gradbenih strojev

V predzadnji številki, torej pred dvema mesecema, smo objavili, da ne dobimo gradbenih strojev po sklenjenih pogodbah. Danes znova priobčujemo nekaj podatkov o neizvršenih dobavah.

Tovarna »Radoje Dakić« v Titogradu nam bi morala že v juliju dobaviti dva bagra Liebherr. Dolgo so odlašali z dobavo in končno smo v začetku septembra dobili telegram, da lahko prevzamemo bager. Tov. Anton Lesjak strojniki iz SPO se je z veseljem odpravil v Titograd po bager, ki je bil namenjen najprej za Maribor, pozneje pa zaradi nujnosti v Skopje. Vrnil se je brez bagra; no, ne čisto brez vsega, dobil je potrdilo, da niso mogli dobaviti bagra, ker kooperanti niso izvršili naročil za tovarno »Radoje Dakić«. Pristavili so še, da plačajo potne stroške strojniku.

Tovarna 14. Oktobar nam bi morala dobaviti tako potreben 12-tonski motorni valjar, ki bi ga morali dobiti že po večkratnih urgencah do 1. septembra. Dobavo so znova odložili do konca septembra.

Tovarna Metalna v Mariboru nam bi morali že v poletnih mesecih dobaviti dva žerjava LM-25. Po zadnjih informacijah in zagotovilih bo en žerjav dobavljen 10. oktobra, drugi 15. oktobra. V Mariboru nestrpnost pričakujejo te žerjave.

Ladjedelnica »Lito« v Beogradu nam bi moralo dobaviti po sklenjeni pogodbi do 15. septembra kotel za liti asfalt. Sporočili so nam, da ga bomo v najboljšem primeru prevzeli v mesecu oktobru.

Se in še bi lahko pisali o tem, pa nam to nič ne pomaga, ker gradbišča potrebujejo stroje, ne pa tolažbe. M. A.

8. Glede na skrajšani rok popisa osnovnih sredstev ter zalag in materiala v podjetju priporoča upravni odbor vsem poslovnim enotam podjetja, da imenujejo popisne komisije, ter jim posredujejo važnost in nujnost dela teh komisij, da bo delo pravočasno in v redu izvršeno.

9. Glede na soglasje, ki ga je dal upravni odbor podjetja na III. redni seji dne 23. avgusta 1963, da prevzame naše podjetje pokroviteljstvo nad športnimi (zimske in letne) igrarji gradbincev, imenuje upravni odbor pokrovitelja teh iger in sicer glavnega direktorja podjetja ing. Huga Keržana. Sindikalnemu odboru podjetja pa predlaga, da imenuje veččlanski organizacijski komite, ki bo razširil delo še na posamezne komisije in podkomisije v posameznih vejah športne dejavnosti.

10. Upravni odbor vzame na znanje evidenčni pregled že sprejetih pravilnikov in poslovnikov ter pravilnikov, ki so v korekciji, ter tistih pravilnikov, katere bo na prihodnjem zasedanju potrdil delavski svet podjetja. Ko bodo vsi pravilniki in poslovniki dokončno izdelani in potrjeni od delavskega sveta, jih bo uprava podjetja poslala vsem poslovnim enotam v interno uporabo.

11. Glede na predložene prošnje za delovno mesto sekretarja podjetja pooblašča upravni odbor glavnega direktorja podjetja, da se osebno pogovori s prosilcem tov. Stefanom Mikecem o pogojih, ki veljajo za to delovno mesto v okviru naših zakonitih pravilnikov.

12. Glede na nujnost uvedbe plačanega sindikalnega funkcionarja — tajnika sindikalnega odbora podjetja, sklene upravni odbor podjetja, da se to plačano mesto uvede na centrali podjetja.

Predsednik UOP:
Ing. Saša Skulj

Za skrajšani delovni čas

Po ustavnem načelu o 42-urnem delovniku je že 31 podjetij v Sloveniji začelo poskusno uvajati 42-urni delovni teden. Od teh sta le dva gradbene stroke (projektivna biroja). Za uvedbo teh sprememb veljajo za gradbeništvo specifični pogoji, zato pa bomo morali izvršiti še temeljitejšo pripravo.

V dosedanjih neuradnih razpravah so se odprli že nekateri problemi, ki opozarjajo na težavnost in resnost te naloge. Eno izmed poglavitnih vprašanj je zagotovitev istega življenjskega standarda zaposlenih v skrajšanem delovnem času in enake proizvodnje. S skrajšanim delovnim časom jo moramo še dvigniti ter s tehničnimi in ekonomskimi ukrepi zagotoviti nemoten potek proizvodnje ob istočasnem izboljšanju osebnega dohodka.

Podatki nam kažejo, da v gradbeništvu precejšen del osebnih dohodkov izvira iz nadurnega dela, kajti vsi vemo, da se v gradbeništvu dela poprečno 56 do 60 ur tedensko. Zato bo tudi marsikateri strokovnjak dejal, da je to v gradbeništvu težko doseči. Naj bo kakorkoli — pričeti bo treba — o tem bodo odločali organi samoupravljanja in za to postavljene komisije.

Predlogov bo seveda mnogo. Za naše delavce bi bil najbolj primeren deljen delovni čas s tem, da bi delali 5 dni tedensko po 9 ur — sobota in nedelja pa naj bi bili prosti. Seveda nastopi tu tudi vprašanje zimskega dela, vremenskih neprilik itd.

Letošnji proizvodnji plan je postavljen na polne zmogljivosti, vtem ko bo moral 7-letni plan že upoštevati skrajšani delovni čas. Preden preidemo do tega, bomo morali sestaviti razne analize in ugotoviti vse elemente, ki vplivajo na proizvodnjo in proizvodnost. V tem študijskem delu bo treba uporabiti vse rezultate za izboljšanje gospodarnosti. Pri tem pa bomo morali upoštevati, da višja proizvodnost ne bo smela sloneti na fizičnih naporih neposrednih proizvajalcev, temveč na boljši organizaciji dela.

L. C.

Novo vodstvo osnovne organizacije ZK na centrali podjetja

Na sestanku osnovne organizacije ZK centrale so obravnavali člani delo obratnega delavskega sveta centrale podjetja. Obratni svet centrale bi moral imeti več kompetenc ter se večkrat sestati. Govorili so tudi o idejno vzgojnem delu in sklenili, da bodo temu vprašanju v prihodnje posvetili več pozornosti.

Na sestanku so izvolili tudi novo vodstvo osnovne organizacije. Za sekretarja je bil izvoljen Rajko Zupančič, za člana sekretariata pa Marija Dežman in Anton Martinšek.

C

Zahvala

Iskreno se zahvaljujem sindikalnemu odboru podjetja in vsem članom kolektiva, ki so me v času moje večmesečne bolezn obiskali.

Lojze Cepuš

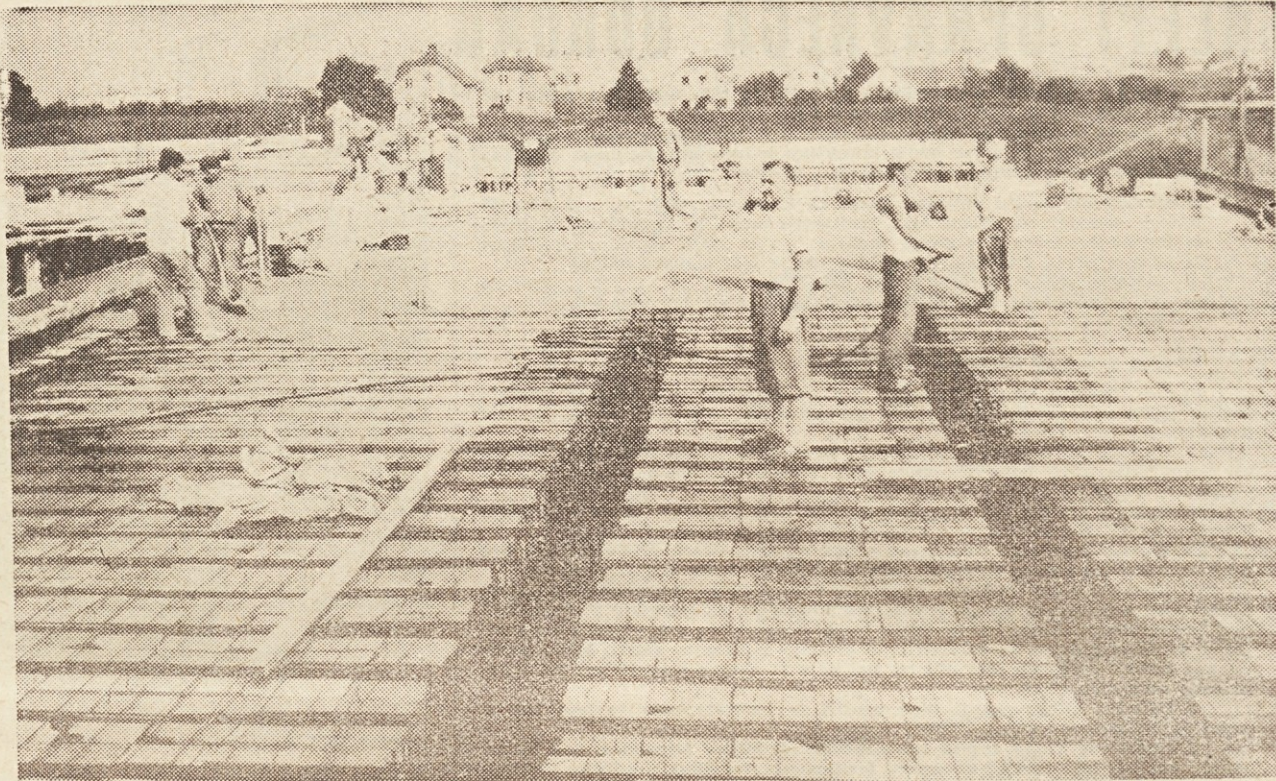
Zakaj ne morejo Ljubljanci na zeleno vejo

?

Vsak naš bralec, ki vzame v roke »Gradisov vestnik« in se nekoliko zatopi v stalno rubriko »Planski barometer«, bo kaj kmalu opazil, da se ena izmed naših največjih poslovnih enot — Gradbeno vodstvo Ljubljana — letos že precej časa vrti »na repu dogodkov«. Ob zaključku prvega polletja je ta velika enota imela celo negativno bilanco — kolektiv ni v celoti izpolnil planskih nalog.

Kje so vzroki, da Ljubljana zaostaja za Jesenicami, Mariborom, Koprom in drugimi enotami? Tako se verjetno vpraša marsikdo, ki prebira in zasleduje to zanimivo rubriko! Ali je res vsega kriva letošnja huda zima? Toda — si marsikdo takoj sam odgovori — hudo zimo so letos imeli tudi v Mariboru in na Jesenicah, pa vendarle poslujejo uspešneje?

Obiskali smo v Ljubljani več tovarišev, ki so nam nanizali vrsto perečih problemov, s katerimi se morajo boriti naši delavci v ljubljanskem bazenu.

Na objektu upravne stavbe bodoče »Toplarn« so že zabetonirali prvo ploščo. V ospredju delovodja tov. Hari

ŠE VEDNO POSLEDICE LANSKIH TEŽAV

Perspektive za leto 1964 so ugodnejše

Naš prvi obisk je seveda veljal šefu Gradbenega vodstva Ljubljane. Potrkali smo na vrata ing. Stefana Mesariča.

»V Ljubljani res ob prvem polletju nismo dosegli plana, niti po fizičnem obsegu niti finančno,« je začel pripovedovati ing. Mesarič. »Razlogov za to je seveda več, v glavnem drži to, da je letos nastal nepredviden zastoj na dveh velikih objektih — ljub-

ljanski Toplarni in Tovarni močnih krmil. Oba objekta bi morali začeti graditi s polnim tempom že na pomlad, dejansko pa je na obeh projektih prišlo do ponovne revizije in izpreminjanja načrtov, tako da smo morili dela odložiti. Tako sem na primer revidirane načrte za Tovarno močnih krmil dobil šele včeraj, čeprav bi morali ta objekt graditi že v aprilu. Po naših računih bi morali samo na obeh omenjenih zgradbah letos realizirati kakih 500 milijonov dinarjev, dejanska

vrednost del, opravljenih na obeh objektih, pa znaša do- slej le 100 milijonov.

Rezultat takšnih motenj, o katerih sem pravkar govoril, je seveda negativna bilanca ob prvem polletju. Naša enota si je za leto 1963 postavila plan v višini 2 milijardi in 550 milijonov dinarjev. Ta plan je razbit glede na dinamiko — v prvem polletju znaša le 1 milijardo in 20 milijonov, v drugem poletju pa

1530 milijonov. Naša realizacija v prvem polletju znaša 928 milijonov, vstevši tudi ne- poravnane obveznosti naših investitorjev (71 milijonov). To pomeni, da smo konec ju- nija za 92 milijonov pod pla- nom ali — izraženo v odstot- kih — plan smo dosegli le z 91 %.

Da bi kolikor toliko nado- knadili izgubo, ki je nastala zaradi zakasnitve del na obeh omenjenih velikih objektih, smo morali prijeti za nekatere dela, ki niso bila v planu. Zato smo prevzeli gradnjo no- ve »Name« pred pošto in no- ve stolpnice v Šiški. Upam, da niam bo ugodno vreme — če jesen ne bo deževna — omo- gočilo nekoliko izboljšati si- tuacijo. Seveda pa je malo verjetnosti, da bi lahko do konca leta popolnoma nado- knadili, kar smo zamudili v pomladanskem obdobju, da bi torej izravnali izgubo. Zato smo na zadnji seji delavskega sveta razpravljali o mož- nosti rebalanse plana, kajti nima pomena, da stalno cap- ljamo za planom, če so nastale težave objektivnega značaja.

Perspektive za prihodnje leto — za leto 1964 — pa so po sedanjih znakih precej ugodnejše. Naš kolektiv ima že prevzetih del za približno 2 milijardi, tako da lahko trdimo, da imamo v glavnem za leto 1964 večino del že za- gotovljeno. Predvsem bomo opravili velika dela na Top- larni, kjer je letos začetek del močno zakasnil, precejš- nja dela pa nas prihodnje leto čakajo na Tovarni moč- nih krmil, na Gorenjski cesti, stolpnici v Šiški in na dveh velikih stanovanjskih objek- tih v Šiški — Gradisu 62 in bloku B-2.

Inženirju Mesariču smo nato zastavili vprašanje, ali iz- vaja »Gradis« kakšne sankcije proti investitorjem, ki so v glavnem povzročili omenjene težave z odlaganjem del ozi- roma z izpreminjanjem načrtov.

»Seveda smo vso zadevo predali arbitražni komisiji,« je dejal ing. Mesarič. »Ker gre v Tovarni močnih krmil za popolnoma nov, izpremenjen objekt, smo investitorju po- nudili novo pogodbo in tudi postavili nove cene, pač po trenutnih tržnih cenah, saj vemo, da se je letos precej podražil gradbeni material. Kot rečeno, rešuje zadevo ar- bitražna komisija. Mislim pa, da bi morali pri nas res priti do tega, da so obveznosti obojestranske. Če gradbeno podjetje ne izpolni svojih na- log do roka, mora plačevati visoke penale. Naj na primer omenim, da smo po pogodbi obvezani za »Na-mo« plačati dnevno 200.000 din penalov,

če stavba ne bo zgrajena do roka. Menim, da bi prav tak- šne obveznosti morale veljati za investitorja. Če investitor odloži začetek del, bodisi za- radi izpreminjanja načrtov ali iz kakršnih koli drugih raz- logov in s tem povzroči grad- benemu podjetju velike teža- ve, bi morali prav tako pla- čati visoke penale.«

Šef ing. Stefan Mesarič

Skrita rezerva — priprava dela

»Seveda pa ne trdim, da moramo za vse neuspehe zv- liti krivdo izključno na in- vestitorje,« je nadaljeval ing. Mesarič, »ki so nas z odlaga- njem del letos spravili v za- gato. Prav gotovo imamo za- radi tega največ težav. Je pa v našem delu še precej sla- bosti, bodisi objektivne bo- disi subjektivne narave. Če bi hitreje in uspešneje od- pravljali te pomanjkljivosti, bi naši rezultati prav gotovo bili boljši.

Vzemimo samo primer obrt- niških del. Vse naše edinice so letos globoko pod planom. To seveda ni nič novega — obrtniška dela so v gradbeni- štvu star problem, zlasti ple- skarska, slikarska in inštalat- erska dela. Tu napredujemo zelo počasi. Vsekakor bi mo- rali ukrepati bolj revolucio- narno — rešitve vidim na primer v oblaganje sob in drugih prostorov s tapetami, v uvajanju sodobne mehani- zacije za ta dela in podobno. Poglejte samo primer našega montažnega sistema PBM, kjer smo že močno skrečili obrtniška dela, se je pa ta sistem zaradi nerazumevanja javnosti in nekaterih odgo- vornih činiteljev v Ljubljani docela onemogočil.

Naša betonarna, kjer pri- pravljamo beton na enem mestu za vsa gradbišča, se je že precej uveljavila. Problem pa je še ugrajevanje betona na stavbah, kjer zaradi po- manjkanja specializiranih kadrov ne dosegamo pravih rezultatov. Zato so ponekod betoni še porozni. Vsekakor

bomo morali usposobiti več dobrih betonarjev.

Ena naših največjih slabosti pa je v pomanjkljivi pripravi dela. Tu vidim največje skri- te rezerve. Pri nas dela v pri- pravi dela en sam inženir. Naša priprava dela zajema običajno le organizacijsko shemo gradbišča, plan mate- riala in delovne sile — in ko- nec! Dejansko pa je to komaj začetek priprave dela. V pri- pravi dela bi moralo biti vse dognano — od HTZ službe do terminskih planov, projektov, ekonomskih analiz, konstruk- cij itd. Na stavbah delovodje ne bi smeli nič »gruntati« v pisarnah, marveč naj bi se res posvetili delavcem in nad- zorovali kvaliteto dela. Tu bi morali zaposliti inženirje in tehnike, ki se morajo pri nas, žal, še veliko ukvarjati z drobnarijami, na primer z a- kordnimi obračuni ali pre- gledom mesečnih situacij. V pripravi dela naj bi dobil svoje mesto inženirski kader. Ljudi, ki bi se izkazali v tem sektorju, pa bi pozneje zaposlili v tehnično-razvojnih oddelkih. Prepričan sem, da bi z boljšo pripravo dela v našem kolektivu lahko do- segli znatne prihranke.

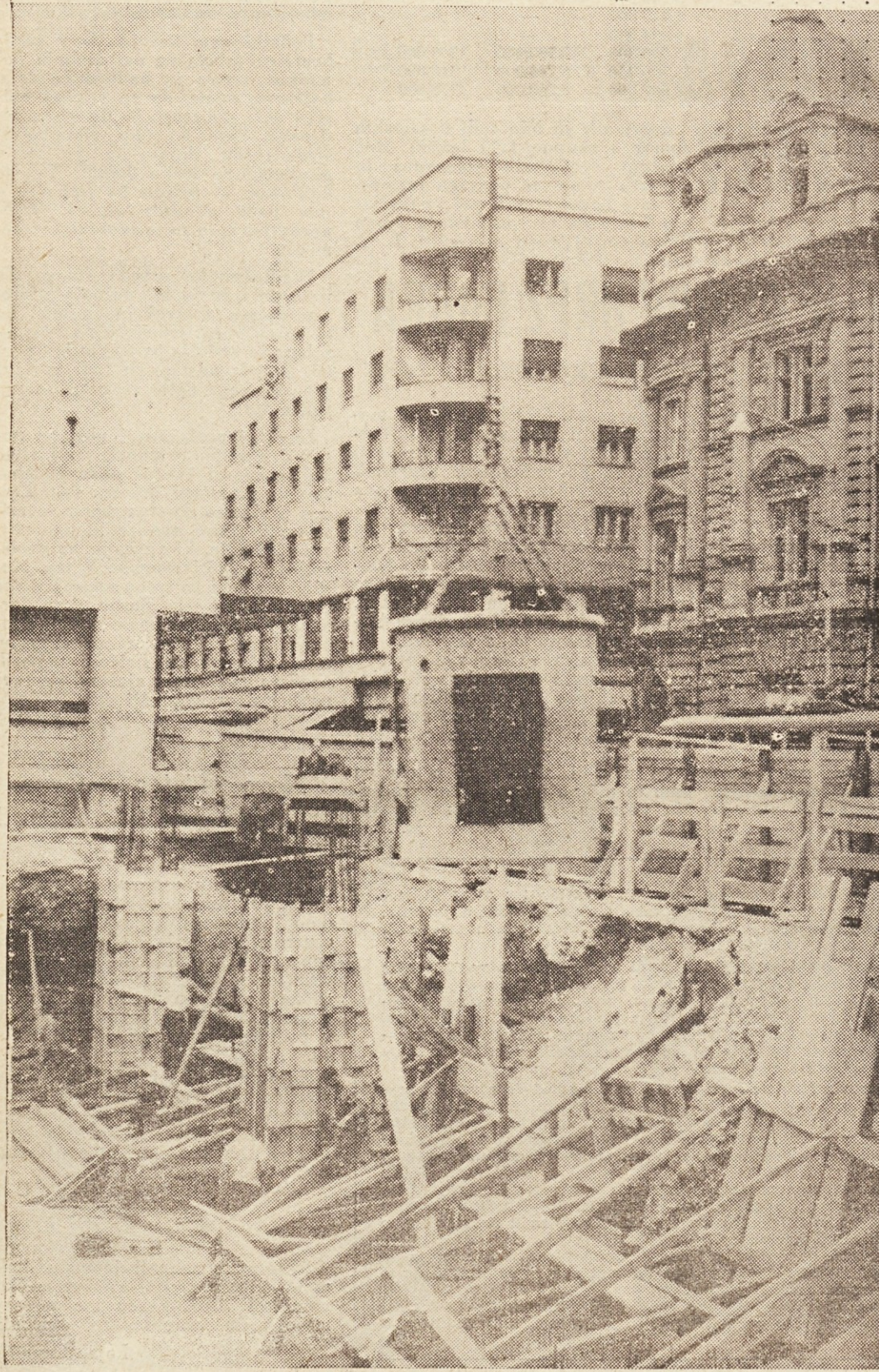
Še eno misel bi omenil: zad- nje čase se govori tudi o uvajanju obratov. To je prav- zaprav neke vrste interna specializacija v podjetju. Prednost je v tem, da se do- ločene skupine ljudi speciali- zirajo za določena dela in gredo potem z gradbišča na gradbišče. Na gradbišču je treba potem samo pravilno koordinirati delo, pravilno razporediti te specializirane skupine. Vsekakor taka spe- cializacija po mojem vodi k napredku, menim pa, da je tak revolucionarni korak zelo tvegan. O tem, ali bomo šli pri nas v takšno organizacijo — letos so to »revolucije« izvedli v beograjskem pod- jetju »RAD« — ne moremo govoriti, ker stvari še niso temeljito prediskutirane. Vse- kakor sem mnenja, da bi mo- rali v takšno reorganizacijo — če bi se seveda zanjo odločili — takoj, čez noč, nikakor pa postopoma.«

Josip Lipovec, pomočnik šefa
GV Ljubljana:

Rakova rana — sunkovitost investicij

»Vsekakor ima Ljubljana specifičen položaj, precej dru- gačen kot na primer Jesenice, Ravne ali Koper. Prvič: v Ljubljani je znatno ostrejša konkurenca kot v drugih kra- jih. Potem so lani nastopile znane restrikcije. Posledica tega je bila, da skoraj nismo imeli kaj delati. Tudi če le- tošnja zima ne bi bila tako

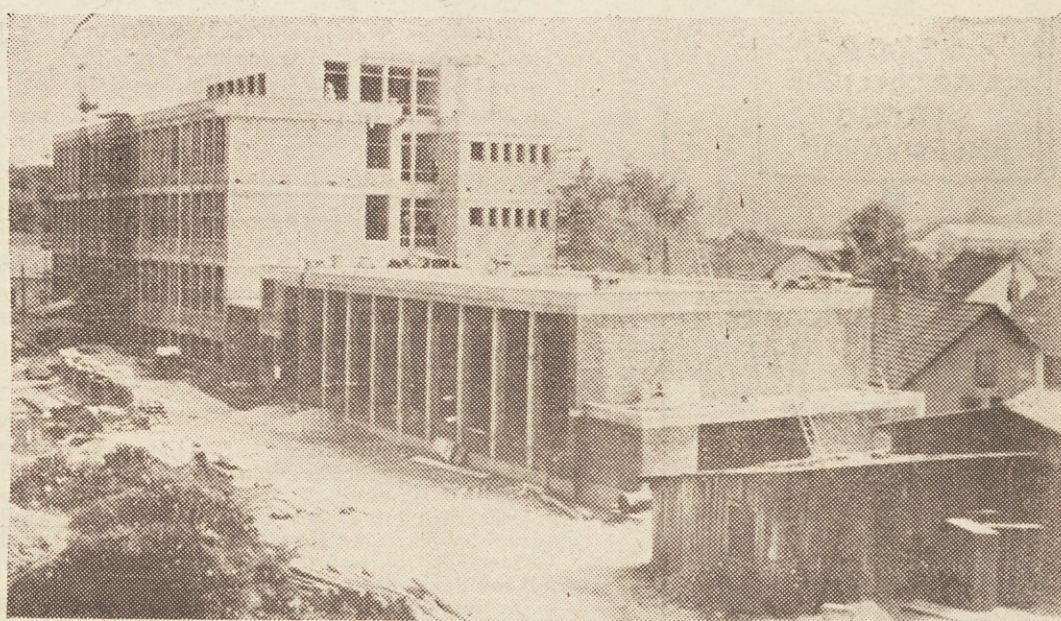
(Nadalj. na 7. strani)

Poslovna stavba »NAME« v Ljubljani. Objekt bo imel 6 nadstropij in mora biti gotov do novembra 1964

Trenutek odmora v gradbeni jami. Izkopati so morali preko 5000 m³ materiala. Stavba je tik ob Titovi cesti v Ljubljani

Gradnja osemletke v Vodmatu. Objekt mora biti gotov do 29. decembra. S slike je razvidno, da se bodo roka držali

(Nadalj. s 6. strani)

ostra, kot je bila, ne bi mogli letos dosti več napraviti.

Mnenja sem da je sunkovitost investiranja ena naših glavnih slabosti. Zaradi sunkovitih investicij je letos v našem kolektivu največ težav. Lansko leto je bilo tako malo dela, da smo morali prevzemati gradnje pod planirano projektantsko ceno, samo da smo obdržali kolektiv skupaj, da smo si torej zagotovili vsaj nekaj dela; letos pa so spet naloge preobsežne. Menim, da so konice v naši splošni investitorski politiki nemogoče — enkrat zdrknemo globoko navzdol, potem pa čez noč pridejo naloge, ki jim podjetje skoraj ni več kos.

Tovariša Lipovca smo nato vprašali, če ne bi moglo podjetje teh anomalij preprečiti tako, da bi se bolj orientiralo na gradnjo za trg, kjer podjetje samo določa tempo gradnje, kjer je torej gradbeno podjetje investitor.

»Gradnja za trg je sicer lepa ideja. Vendar — samo ideja. Dokler ne bo rešenih ob tem cel kup drugih vprašanj, je težko govoriti o uspehih tega načina gradnje. Predvsem so v Ljubljani še neresena vprašanja z lokacijami, pereča pa so tudi obrtniška dela. Pri nas je še vedno kroničen odpor proti standardizaciji materiala in tipizaciji. Poglejmo samo primer naše montaže PBM. V stavbah PBM smo porabili na 1 kvadratni meter že samo 15 ur, medtem ko jih na drugih klasičnih gradnjah porabimo do 30. In kaj je danes s tem sistemom? Lahko rečemo, da je zamrl. Toda zakaj? Poglejte sobo, v kateri delam! Koliko barv je v tej sobi? Vidite — štiri! Je to potrebno, je to racionalno? Takšnih primerov v našem gradbeništvu najdemo, kolikor hočemo. Seveda pa to ne vodi k napredku.

Omenil bi še nekaj — problem delovne sile. Nobena poslovna enota nima toliko delovne sile iz drugih krajev kot ravno Ljubljana. Samo 27 % delavcev je iz Slovenije, vsi ostali pa so iz drugih republik. Zakaj ljudje ne gredo v gradbeništvo? Enostavno zato, ker so osebni dohodki v gradbeništvu tako nizki. Zato v to panogo tudi ni priliva intelektualnih kadrov — inženirjev, arhitektov, ekonomistov, tehnikov. Kjer pa ni intelektualnega kadra, tam tudi ni pravega napredka.

Janez Kuštrin, sektorski vodja:

Naš transport ni urejen

»Ena naših precejšnjih težav je transport. Upam si trditi, da teh stvari ne znamo prav uskladiti, čeprav vem, da je osnovni problem v pomanjkanju vozil — predvsem prekučnikov in raznih težkih vozil. Res je pa, da je transport v našem kolektivu že pravcati gordijski vozol, za katerega sploh ne vemo, kdo ga bo presekjal. Seveda pa je težave s pomanjkanjem vozil pospešil še potres v Skopju, saj moramo precej mehanizacije in voznega parka uporabiti za naša gradbišča v makedonskem glavnem mestu.

Letos se je sicer položaj nekoliko popravil, ker smo

dobili 4 mešalce betona. Vsekakor pa je to za naše naloge še vedno premalo. Večkrat se pripeti, da moramo čakati na gradbišču na beton, ker enostavno ni vozil. Seveda pa se vsaka zamuda pozna tudi pri drugih delih. Lahko čakajo delavci na beton samo 15 minut; toda če se to ponavlja dan za dnem, teden za tednom, potem je jasno, da pride do zamud pri drugih delih in pri več ljudeh. Te izgube pa potem prerastejo iz nekaj minut v ure, v stotine ur. Vse to je izgubljen čas, neproduktivne ure, ki jih moraš plačati. Za naše kapacitete — ogromno betona porabimo zdaj na stavbi Na-me, v Toplarni in na bloku B-2, da sploh ne omenjam ostalih objektov, bi rabili vsaj 8 betonarn na kamionu, imamo jih pa, kot rečeno, le 4. Podobne težave kot s prevozom betona so tudi s prevozom betonskega železa.

Dotaknil bi se še vprašanja delovne sile. Ker nam primanjkuje delavcev, smo morali najeti okrog 40 povsem novih ljudi za »Na-mo«. To so bili delavci brez vsakih izkušenj, brez kakršne kvalifikacije. Jasno je, da ti ljudje ne vedo nič in zato ne moreš od njih kdo ve kaj pričakovati. Ti ljudje niso poznali niti osnovnih funkcij betona niti sistema transporta, sistema standarda gradbenega delovnih osnovnih stvari, ki jih mora že prvo leto poznati vsak vajenček. Menim pa, da teh vprašanj ne bomo rešili, dokler ne bomo rešili problema satnarda gradbenega delavca. Maribor, Ravne, Jesenice, Koper in druge edince nimajo teh vprašanj tako zastostrenih kot ravno Ljubljana. Pri nas je fluktuacija največja. Gradbeni delavec dela v zelo težavnih pogojih — na dežju, vetru, mrazu, v snegu. Kljub temu pa so dohodki gradbinca zelo nizki; letos smo že nižji od kmetijskega delavca, čeprav je delo gradbinca najmanj toliko težavno, naporno in odgovorno. Zaradi nizkih dohodkov seveda vse sili iz gradbenih podjetij. Kdor ima priložnost, izgine, kdor je količkaj sposoben, gre drugam. Nihče se več ne boji za službo. V drugih podjetjih — v industriji na primer — je že drugače. Tam ima delavec boljše osebne dohodke, boljše pogoje, zato mu ni vseeno, ali bo službo obdržal ali ne. Pri nas pa tega ni in ti lahko delavec sredi dela enostavno reče: »Grem, ne bo me več nazaj!«

Jasno pa je, da v takšnih pogojih ne more biti napredka, težko je izpolnjevati planske naloge. Dokler kader ne bo boljše plačan, toliko časa tudi ne bo ustaljen in toliko časa je tudi težko napredovati.

Ivan Žorž, predsednik delavskega sveta:

Zakaj je naša ura še pod planirano?

»V našem kolektivu je precej problemov, nekateri so objektivnega, drugi spet subjektivnega značaja. Letos nas je prizadela huda zima, najbolj čutimo posledice investicijske politike, ker smo morali odložiti delo na dveh velikih objektih. Seveda pa to še ni vse, kar nas tare.

Vzemimo na primer samo betonarno, oziroma problem

betona. Naša betonarna naredi dnevno 220 do 250 kubikov betona. Rabili bi ga pa precej več. Včasih čakamo po cel dan, da pridemo na vrsto z betonom. Jasno je, da nam takšne zamude oziroma nepotrebno čakanje povzroča znatne izgube. Delavcem je treba dati drugo delo, ki pa nima pravega učinka. Mislili smo že, da bi na gradbiščih spet pogladi stare mešalce.

Kot rečeno, nas je precej prizadela zima. Toda zdaj imamo že več mesecev lepo sezono, pa kljub temu še ne dosegamo naše planirane vrednosti v eni uri. Naša delovna ura je kalkulirana na vrednost 850 din, dejansko pa še vedno dosegamo samo vrednost 750 din, torej 100 din manj kot je planirano.

Velike težave so tudi z delovno silo. Zdaj sicer še gre, ker je točka 95. Ljudje delajo in prekoračujejo norme, zato dohodki še kar gredo. Toda bojim se, da bomo pozimi spet zdrknili s točko na

90 ali 85. Potem bodo ljudje spet odhajali iz podjetja. Problem je tudi v tem, da domačini nimajo terenskega dodatka. Zato jih popoldne ne moreš dobiti za delo, ker gredo raje na privatne stavbe, kot pravimo »na fušanje«. Prepričan sem, da bi marsikdo rad šel delati tudi popoldne, kadar se pokaže potreba, vendar pa ljudje za nadurno delo nimajo pri nas prave stimulacije, zaslužek v popoldanskem, nadurnem delu je premajhen. Druge edince nimajo toliko težav s kadri, ker so drugje bolj ustaljeni.

Grile, vodja kadrovske-socialne službe:

Kadrovske službe dajemo prvo mesto

»V kadrovske službe se pojavlja še vedno kup problemov. Tako je pri nas še vedno eden najbolj perečih proble-

mov izredno močna fluktuacija, ki seveda otežkoča notranjo konsolidacijo podjetja.

Trenutno je v našem podjetju ogromno administriranja, ki bi se ga naša služba morala razbremeniti. Ljudje hodijo v kadrovske oddelke za razne stvari, ki bi jih sicer morali reševati delovodje. Tako se obračajo na naš oddelke ljudi zaradi premeščanja z enega na drugo gradbišče, čeprav je to stvar delovodij. Vsak dan je polno dela z raznimi potrdili za socialno zavarovanje, za potrošniške kredite in podobno. Te pisarije je zdaj toliko, da nam jemlje po več ur dnevno.

Trenutno nam spet primanjkuje kvalificiranih delavcev, zlasti tesarjev in zidarjev. V Šiški imamo zdaj več gradbišč in nekateri delavci nočejo več tam delati, ker imajo delovišče predalet.

V kratkem bomo sprejeli okrog 20 novih vajencev za zidarsko stroko. Letos bomo kriterij zaostri, tako da bo-

do starši tudi odgovorni za svoje otroke in nam bodo povrnilo stroške šolanja, če vajence ne bo v učenju napredoval. Seveda so včasih v praksi te stvari precej težavne, ker marsikomu, ki bi moral povrniti stroške za šolanje svojega otroka, praktično nimaš kaj vzeti. Vrh tega pa je tudi naša zakonodaja takšna, da za vajenca ne moreš praktično izvajati nikakršnih sankcij, četudi ga po pol meseca ni v službo.

Ob koncu bi še omenil, da mnogi problemi, ki se porajajo na področju kadrovske-socialne službe, ne bi bili vedno in povsod tako žgoči in pereči, če bi pri nas dali kadrovske-socialni službi tisto mesto, ki ji pripada. Tako pa kljub dobri volji in naklonjenosti, ki jo kažejo nekateri posamezniki, naša kadrovska služba še vedno ni od vseh in povsod pravilna vrednotena, zato tudi vse mogoče težave rešujemo le na pol ali pa še slabše.

MALI INTERVJU

Živim med resničnimi prijatelji

Tri leta je bil štipendist našega podjetja, letos poleti pa je opravil končne izpite — opravil je diplomsko nalogo. Takoj po opravljeni diplomski je bil dodeljen gradbenemu podvzetu v Celju, zdaj pa je že nekaj časa v Ljubljani na centrali, kjer se izpopolnjuje v oddelku za pripravo dela.

Inženir Milan Bartol je doma iz Ptuj. Vendar pa je še mlad in ker pravijo, da je mladim svet odprt, še nič ne ve, kje se bo ustalil.

»S kakšnimi občutki ste šli prvič v žoljenje v službo?«

»Ne morem trditi, da sem imel kakšne posebne občutke, je odbrnil. »Mislim sem si pač tole: toliko in toliko let si študiral, fant, zdaj pa je študentovski let konec. Sicer pa sem bil že prej večkrat na praksi v Kidričevem, pa na tovarni močnih krmil na Turnišču...«

»Ste v tem kratkem času, odkar ste v podjetju, že kaj pridobili? Mislim namreč — iz prakse?«

»Seveda. Veste, teorija je eno, praksa pa drugo. Oboje se mora lepo dopolnjevati. No, samo majhen primer. Tu v podjetju sem prvič slišal, da je treba tudi opazje projektirati. O teh stvareh nam na fakulteti ni nihče predaval.

»Kako se počutite v podjetju?«, sem ga pobaral.

»Prav dobro. Živim med resničnimi prijatelji. Moji tovariši so res tovariši, pomagajo mi pri raznih problemih, ki jih še ne obvladam, ker jih enostavno fakulteta nam inženirjem ni dala.«

»In načrti za prihodnost?«

Nekaj časa je oklepal z odgovorom. »Veste, prav zatrdno se še nisem odločil. Predosem — čaka me še vojska. Verjetno me bodo poklicali prihodnje leto spomladi. Potem bom 12 mesecev v uniformi. Kaj pa bo

potem, je danes težko reči. No, vsekakor bi se rad specializiral, to je dandanes že nujnost. Samo nisem si še na jasnem, v kakšno smer naj bi šla moja specializacija. Sicer pa je o tem razpravljal verjetno še pre zgodaj.«

»No, za konec še kratko vprašanje: kako ste kaj zadovoljni s svojo prvo plačo?«

Za hip je bil rahlo presenečen. Potem se je skušal nekoliko nasmehniti.

Letošnji deset in petnajstletniki

Kar mimogrede je minilo in zopet je tu 4. oktober — obletnica ustanovitve podjetja. Letos bomo praznovali že 17-letnico. Le kdo bi se spomnil dolge poti uspehov, neuspehov in delovnih zmag, ki so se zvrstili v tem obdobju. Verjetno še najbolj tisti, ki bodo letos na dan ustanovitve podjetja praznovali visok jubilej — 15 in 10 let zaposlitve v podjetju.

Teh pa letos ni malo. 15-letnikov je kar 96, 10-letnikov pa celo 106. Člani kolektiva, ki so v delovnem razmerju s podjetjem 15 let, prejmejo za darilo zapestno uro, tisti, ki ima-

»No, ni ravno slabo za začetnika,« je odgovoril. »Veste, sem še vedno »pristojen« pod gradbeno vodstvo Celje. Imam 440 točk, ob mesecu dobim okroglih 36.000 dinarjev. Ni slabo — poudarjam, saj vem, da sem začetnik. Čeprav...«

»Kaj — čeprav?«

»Čeprav imajo nekateri moji sošolci v drugih podjetjih večje dohodke.«

Zamahnil je z roko. »No, pa pustimo to, saj ni važno. So pa nekateri, ki imajo še manj kot jaz.«

jo 10 let delovne dobe v podjetju, pa nalivno pero in svinčnik.

Ta majhna darila bodo prejeli člani ob obletnici ustanovitve podjetja. Vsem jubilarantom iskreno čestitamo z željo, da bi še mnogo let uspešno sodelovali v podjetju.

Dobra komisija za sprejem in odpust delavcev na Jesenicah

Med komisijami, ki so jih izvolili organi delavskega samoupravljanja na Jesenicah, je tudi komisija za sprejem in odpust delavcev. Komisija je imela 9 rečnih sej ter obravnavala že 300 raznih primerov. Pričeli so z načrtnim sprejemanjem delavcev. Delavce sprejemajo načrtno in sicer tako, da že zaposleni povabijo k nam svoje znance. To je v danih razmerah najprimernejša oblika iskanja novih delavcev. Komisija vodi šef kadrovske službe Ljuba Tarman.

Dve stvari bodejo v oči, ko človek prebere takle napis. Najprej: »gradilišče«. V Slovenskem pravopisu iz leta 1962 je ta beseda označena s krogcem, kar pomeni, da je raba v slovenščini — prepovedana, če še jaz rabim besedo, ob katero se tudi nameravam spotakniti. Pa ne zavoljo jezikovnega purizma kakor pravijo, kadar se komu precej kolcne, če sliši ali zagleda kaj jezikovno spotakljivega. Ne, še zdaleč ne. Za stran pomena take prepovedi gre.

Kako bi pogledali, ko bi gospodinja obesila doma na kuhinjska vrata napis: Nezaposlenim vstop strogo prepovedan! Nemara bi bila to snov za zbadljivke mesece in mesece.

No, ne bi bil rad dlakopec, če oso zadevo dobro premislimo, bi navsezadnje vendarle ugotovili, da s tem »strogo prepovedanim vstopom« le ni vse v redu. Premislimo!

Čisto jasno je, da bi nas vsako postajanje po gradbišču močno motilo. Razumljivo je tudi, da ne more nihče prevzeti nase odgovornosti za koga, ki bi nepoklican hodil po stavbišču, vtikal nos, kjer ga nič ne briga in tako naprej. Torej se glede tega strinjamo: na stavbišču naj bo le tisti, ki dela na njem.

Kaj pa potlej še hočeš, boste vprašali. Pravilno! Strinjam se. Toda dovolite vprašanje: ali je treba našo željo, da nas pri delu ne bi nepoklicani »tipi« ovirali in nam bili v napoto ter našo skrb za ljudi, da se jim žerjav ne bi podrl na glavo, da se jim žebelj ne bi zapičil v peto, da jim apno ne kane v oči itd. spremeniti v tako zvišeno prepoved? Mar vsega tega ni mogoče povedati kako drugače in ne tako odbijajoče ukazovalno?

Vidite, za to gre. To bi rad, da bi se s sočlovekom tovariško pogovarjali in ne tako zviška, kot so se pogovarjali buržuji z delavci pred sto leti. Nemara bi dosegli isti učinek, če bi napisali: Ne moti nas pri delu ali kaj podobnega.

Firbcem bi pa najbolj ustregli, če bi izrezali luknje v plot, kar ponekod že delajo.

Zajeli smo s preveliko žlico

V začetku septembra so se sestali tudi strojni referenti naših enot. Sestanka so se udeležili vsi predstavniki strojne službe v enotah z namenom, da rešujejo trenutne naloge v njihovi službi.

Marsikatero vprašanje oz. naloga strojnega referenta je bila na tem sestanku rešena, saj so nekateri povedali, katero mehanizacijo lahko odstopijo, oz. kaj nujno potrebujejo. Danas nam primanjkuje v podjetju valjarjev, bagrov, buldozerjev, žerjavov, voznega parka in celo mešalcev. Verjetno smo s preveliko žlico zgrabili gradbeno dela, za prevzem takšnih del in v tako viliki količini pa z mehanizacijo nismo doslej opremljeni.

No, in če strojev ni, potem je prav gotova kriva strojna služba. Na sestanku so dobili strojni referenti tudi nalogo ugotoviti, kakšno je stanje srednje mehanizacije, kaj je predvideno za izločitev, za popravila in kateri stroji so deficitni. S podatki, ki jih bomo tako zbrali, bo mogoče pravočasno planirati popravila, odpisati stroje in izvršiti nove nabave. Strojni referenti so bili opozorjeni na delo v svoji službi: boljše sodelovanje z gradbeno operativno in zbiranje dobrih kadrov strojnikov za našo mehanizacijo.

M. A.

Pričenjamo z objavo važnejših uredb s tolmačenji iz naše zakonodaje. Prepričani smo, da bodo te objave koristile vsem članom kolektiva pri njihovem delu in izvajanjih. Ta rubrika bo stalna.

Garancijski rok za kakovost zgrajenega investicijskega objekta

Po določbah 44. člena Temeljnega zakona o graditvi investicijskih objektov (Ur. list FLRJ št. 45/61) mora investitor in organizacija, kateri se oddaja v graditev investicijski objekt, skleniti pismeno pogodbo. S pogodbo morajo biti določeni tudi garancijski roki za kakovost zgrajenega investicijskega objekta.

Predpisani so minimilani garancijski roki za posamezne gradbene dele investicijskih industrijskih objektov, ki znašajo: za jezove hidroelektrarn ter za cevovode, tlačne rove in druge objekte, ki jim služijo, 5 let.

Garancijski rok treh let velja za naslednje gradbene dele industrijskega objekta:

- za temelje na kolih (pilotih) ali pod vodo,
- za konstrukcije z razpetino nad deset metrov,
- za jeklene konstrukcije,
- za konstrukcije iz prej napetega betona,
- za okvirne konstrukcije,
- za loke in svode z razpetino nad deset metrov,
- za samostojne visoke dimnike,

- za daljnovode,
 - za cisterne in rezervoarje.
- Garancijski rok dveh let velja:
- za betonske temelje,
 - za konstrukcije z razpetino do desetih metrov,
 - za betonske stebre,
 - za nosilne panelne stene.

Navedeni garancijski roki veljajo tako za nove kot za rekonstruirane dele investicijskega objekta. Investitor ni dolžan, da objavi garancijske roke, že v razpisanih pogojih.

Predpisani garancijski roki so minimalni in za posamezne vrste obvezni, čeprav ne bi bili vnešeni v gradbeno pogodbo.

Dajanje posojil članom delovnega kolektiva za gradnjo stanovanj

Po zakonu o financiranju gradnje stanovanj lahko gospodarske organizacije in druge družbene pravne osebe prodajajo svojim delavcem stanovanja ob pogojih, ki jih določi delavski svet gospodarske organizacije oziroma ustrezeni organ družbene pravne osebe.

Pogoji za prodajo stanovanj po prejšnjem sestavku ne smejo biti ugodnejši od pogojev iz zadnjega natečaja, ki ga je za prodajo takih stanovanj razpisal občinski stanovanjski sklad.

Ob enakih pogojih kot prodaja stanovanj lahko dajejo gospodarske organizacije, državni organi, samostojni zavodi in druge družbene pravne osebe delavcem in usluž-

bencem iz ustreznih skladov posojila za gradnjo stanovanj.

Posojila za gradnjo stanovanj dajejo gospodarske organizacije svojim delavcem iz sklada skupne porabe. S koristnikom je treba skleniti pogodbo, v kateri se določijo pogoji za najeta posojila, tj. višina obrestne mere in rok vračila, ki ne sme biti krajši od 30 let.

S tem v-zvezi so bila izdana številna tolmačenja zveznega sekretariata za finance, ki dopolnjujejo oziroma pojasnjujejo določila zakona o financiranju gradnje stanovanj.

Nekatera od teh tolmačenj so naslednja: Pod št. 5-25285/1-62 od 4. VI. 1963 je dal omenjeni sekretariat naslednje pojasnilo:

»V členu 69. zakona o financiranju gradnje stanovanj je predvideno, da se lahko dajejo posojila iz odgovarjajočih skladov in ob pogojih 68. člena omenjenega zakona delavcem in uslužbencem od strani družbeno pravnih oseb.

Gospodarska organizacija lahko daje iz sredstev sklada skupne porabe posojila svojim delavcem in uslužbencem za gradnjo stanovanj in ne tudi posojila za polaganje predplačila za doseganje stanovanjske pravice.

Na vprašanje, ali je mogoče dati posojilo delavcem iz sklada skupne porabe za adaptacijo stanovanja, je zvezni sekretariat za finance pod št. 5-4465/1 z dne 8. VII. 1963 dal pojasnilo, da je mogoče v smislu zakona o financiranju gradnje stanovanj dajati posojila samo za izgradnjo stanovanjskih hiš ali stanovanj, nikakor pa ne tudi za razširitev ali adaptacijo njihovih stanovanj.

IZ NASE ZAKONODAJE ■ IZ NASE ZAKONODAJE ■ IZ NASE ZAKONODAJE ■ IZ NASE ZAKONODAJE ■ IZ NASE ZAKONODAJE ■ IZ

Ta moderna ameriška betonarna nakamionu lahko pripravi do 4 m³ betona v pičlih 2 minutah

KAJ JE NOVEGA NA ZAGREBŠKEM VELESEJMU

V 8 urah 1 kilometer betonske ceste

Od 7. do 22. septembra je bil v Zagrebu 65. jesenski zagrebški velesejem, na katerem je razstavljalo več kot 6000 podjetij iz 43 držav. Marsikaj zanimivega je bilo na tem ogromnem sejmu, ki so si ga ogledali tudi nekateri predstavniki našega kolektiva. Seveda je naše strokovnjake, ki so obiskali ta sejem, nedvomno najbolj zanimalo vse, kar je bilo v zvezi z gradbeništvo.

Na tem sejmu so domači in zlasti tuji razstavljalci pokazali marsikaj, kar je lahko razveselilo srce slehernega gradbenca. Občudovali smo lahko nekatere sodobne gradbeniške stroje, ki so jih pokazali Italijani, Vzhodni Nemci, Sovjeti, Poljaki in še nekateri drugi proizvajalci, zlasti pa Amerikanci.

V ameriškem paviljonu, ki je bil specializiran za področje cestnega prometa v ZDA (prometna sredstva, gradnja modernih cest, avtomobilska industrija itd.), so obiskovalci občudovali tudi velike gradbene stroje — kamione-prekucnike, bagre, žerjave, stabilizatorje, mešalce, nabijače in podobne naprave. Tako smo med drugim videli stabilizator firme REX, ki lahko v 8 urah obdela do 15.000 kvadratnih metrov površine, betonarno na kamionu, ki v 2 minutah pripravi do 4 kubne metre betona, žerjav na avtomobilu, ki seže do višine 33 m in takrat, ko je ročica žerjava v navpičnem položaju, dviga do 6 ton težke tovore. Seveda si lahko vsak sam izračuna, kolikšni so prihranki na času, če uporabljamo takšen žerjav, saj je znano, da zamudimo s postavljanjem in razstavljanjem žerjavov na gradbišču več dni, včasih celo teden in še dlje.

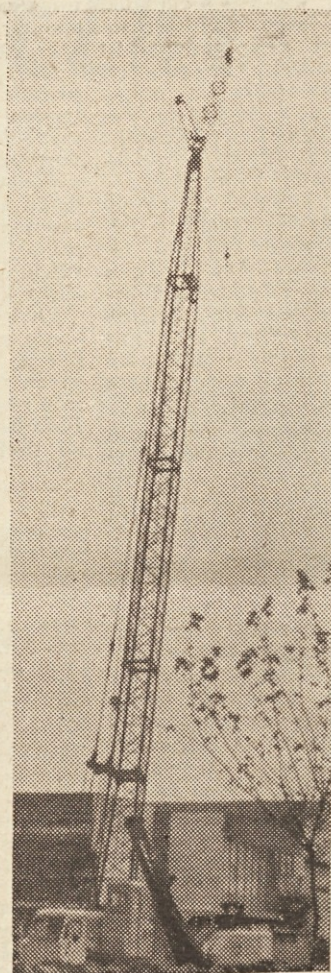
Prav posebno pa je bil zanimiv velik stroj — neke vrste finišer, s katerim danes v ZDA betonirajo velike avtomobilske ceste. Tudi ta stroj izdeluje firma REX (Chain Belt & Co), ki ima svoj sedež v ameriškem mestu Milwaukee. Ta naprava izdelava v 8 urah — torej v normalnem delovnem času — 1 km betonskega traku, ki je širok do 8 m in debel do 30 cm. Torej — normalno dvostezno cestišče, dolgo 1 km, v 8 urah. Najbolj zanimivo pri tem pa je, da celotno napravo,

ki je precej gigantskih dimenzij, upravlja — en sam človek! Napravo poganja — kar je tudi presenetljivo — razmeroma majhak dizelski motor s 53 konjskimi močmi. Razen tega so Amerikanci pokazali še vrsto preciznih elektronskih instrumentov, s katerimi se lotevajo gradnje cest — uporabljajo jih pri raznih meritvah. Zanimiv je po svoje tudi izdelek, s katerim v ZDA rešujejo problem razmakov (fug) med betonskimi elementi na cestah. Pri nas med fuge še vedno vlivamo raztopljeno smolo, ki pa jo seveda avtomobili sčasoma odstranijo. V ZDA pa imajo poseben trak iz umetnega gumija, nekakšen kolobar, ki ga odrežejo na ustrezne dolžine in s posebno pripravo »stlačijo« med fuge. Nič posebnega sicer, vendar zelo racionalna in sodobna rešitev.

Ob ogledu vseh teh novosti se človeku kar samo po sebi vsili vprašanje, kdaj bo tudi naše gradbeništvo pričapljalo glede moderne mehanizacije na zeleno vejico. V drugih državah zaradi takšnih modernih strojev pač ni treba nenelno reševati povečanih proizvodnih nalog s surovo delovno silo in tudi produktivnost je seveda velika, saj takšni moderni giganti zaležejo za stotine lopat in krampov.

Umrli je Miha Stropnik

Prejšnji teden je v Šoštanju umrl bivši član našega kolektiva Miha Stropnik. Tov. Stropnik je bil do upokojitve zaposlen kot zidar. Bil je prvi in dolgoletni predsednik sindikalne podružnice Gradis — Šoštanj. Svojcem umrlega naše iskreno sožalje.

Moderen žerjav — kamion, ki seže do višine 33 metrov in dvigne tudi do 6 ton težke tovore. Takega bi potrebovali tudi mi

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. — Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani — Izhaja mesečno —

Marija pripoveduje...

Pet let sem poročena, mati dveh otrok. Delam kot snajlika v enem izmed naših samskih domov.

Toda to ni moje prvo delo. Pred odhodom v službo nahranim otroka in pripravim vse potrebno za kosilo. Nato še zajtrk za moža in zase, na hitro pojem, pograbim otroka in ga peljem k moji mami. V službi mi čas hitro mine, ker imam dosti dela. Upravnik je strog in pravičen, delo je prijetno in rada delam. Le včasih se jezim, kadar mi nekateri delavci po nepotrebnem preveč zamažejo sobe in postelje.

Ko pridem ob pol treh iz službe, ne vem, česa naj se najprej lotim. Ali naj grem po otroka, ali naj začnem kuhati kosilo. Mož, ki tudi dela pri Gradisu, pride domov pol ure pozneje. Kosilo že hoče imeti na mizi. Sreča je, da ni izbirčen ter poje vse, kar mu skuham. Včasih se mi ne posreči pravočasno skuhati, pa mi začne moč godrnjati: »Ne morem razumeti, kako moreš imeti s kuhanjem toliko dela.« Pozabi pa,

10 zlatih pravil

Delo v gradbeništvu je zelo težavno, pa naj bo to fizično ali umsko. Zato je tembolj potrebno posvetiti zdravju čimveč pozornosti, kajti zdravje je naše največje bogatstvo. V številnih kuji-gah zasledimo tele nasvete:

1. Privoščimo si počitek! Srce je sicer najmočnejši motor, a vseeno potrebuje počitka, sicer se prezgodaj izčrpa.

2. Privoščimo si dovolj spanja! Spanje je najboljše zdravilo za živce. Premalo spanja povzroča nervozo.

3. Privoščimo si dovolj gibanja! Stojeca voda se usmrači, to spoznanje je staro ali resnično.

4. Sprostimo se! Le kdor se sem in tja sprosti, lahko krepko prime za delo.

5. Delajmo, da bomo živeli! Kdor živi samo za to, da dela, gre življenje mimo njega in kmalu ni več sposoben za delo.

6. Poiščimo si kakega konjička! Potrebno je najti ravnotežje, sicer nam bo postalo vsakdanje delo neznosno breme.

7. Imejmo dobre odnose do svojih sodelavcev in sploh do vseh ljudi. Dobra dejanja pomagajo pomoči potrebnim in dvigajo našo samozavest.

8. Bodimo skromni v jedi, jejmo malo mesa in maščob ter več sadja in zelenjave! Kdor skromno je, poceni in zdravo živi.

9. Otresimo se strahu in občutka manjvrednosti! Kajti vsak član prispeva k skupnosti po svojih zmognostih.

10. Bodimo zmerni v užitkih! Kdor hoče izrabiti vsak trenutek za užitek, nikoli ne bo občutil slasti najvišjega užitka.

Preveč naenkrat . . .

V zelo kratkem časovnem razdobju, to je proti koncu meseca avgusta in v začetku septembra t.l., je prišlo na deloviščih in obratih našega podjetja do več hujših nezgod pri delu, ki se sicer niso končale s smrtjo, bodo pa pustile dosmrtno delovne invalide.

Navedel bom štiri primere nezgod, pri katerih so delavci utrpeli poškodbe in dve, ki sta se na velikosrečo končali samo z materialno škodo.

Marjan Šuštar, tesar, star 28 let, si je pri delu na krožni žagi dne 21. 8. 1963 ob 11.05, ko je razrezoval krajše kose desek na late širine 35 milimetrov, odrezal palec na desni roki.

Drago Kresič, delavec, star 23 let, se je poškodoval pri nakladanju železa na avtomobil. Ko je opazil, da je železo na enem koncu pričelo drseti z avtomobila, je odskočil. Pri tem je padel, zvez železa, težak 6 ton, pa je ležečemu zdrsnil na nogo.

Franjo Klobučar, zidar, star 24 let, je dne 27. 8. 1963 padel z višine 3 m. Z delovodjem sta stala na železnih nosilcih, med katere so zidarji vstavljali lesene plohaste stropnike. Klobučar je med pogovorom stopil z eno nogo na stropnik med nosilci. Stropnik se je pod nogo obrnil, on pa padel ter priletel na betonski jarek. Poškodoval si je prste na roki, ramo in glavo.

Leopold ROJS, strojnik, star 19 let, se je dne 6. 9. 1963 ob 6.20 obelil na vozeč motorni skreper od zadaj tako, da se je z eno roko držal, z drugo pa mahal sodelavcu. Strojnik skreperja ni videl, kaj se godi za njegovim hrbtom. Ko je skreper vozil čez neizravnani teren, je prišlo do močnejših tresljajev, da se je Rojs prijel še z drugo roko. Pri tem pa ga je prijel žična vrvi in mu odrezala prste na roki.

Dne 28. avgusta ob 10.05 se je na delovišču, kjer obratuje žerjav, utrgala posoda, polna betona. Utrgal se je obroč, ki oklepa nosilne verige posode in služi za obešanje posode na kavelj žerjava. Obroč se je pretrgal na zvaru, ko je bila posoda 7 m od tal. Le sreča je, da ni bilo človeških žrtev.

Dne 4. septembra ob 11.10 pa se je utrgal obroč žerjavove posode na drugem delovišču. Prav tako se je obroč pretrgal na zvaru, ko je žerjav pričel dvigati posodo, polno materiala.

Ne bom opisoval vseh nezgod v podrobnosti. Hočem malo podrobneje opisati le nezgodo, Draga Kresiča, ki se je končala s hudim posledicami. Eno nogo ima hudo poškodovano, drugo pa so mu odrezali pod kolenom.

KAKO JE PRISLO DO TE HUDE NEZGODE?

Navedenega dne (28. 8. 1963) ob približno 10.50 je dobilo skladišče poslovne enote avizo s strani železnice, da je na železniški postaji vagon betonskega železa $\varnothing$ 50 mm v skupni težini 31 ton.

Ker je razkladalni čas zelo kratek, je glavni skladiščnik takoj pričel z organizacijo razkladanja vagona in prevoza železa v skladišče.

V strojno prometnem obratu je naročil viličar, ki se običajno uporablja pri razkladanju in nakladanju. V avtoparku je dobil 8-tonski avto z enoosno prikolico, na delovišču pa štiri delavce, ki so bili že prej formirani v transportno skupino, katero je vodil poškodovani Kresič.

Delavci so v skladišču naložili štiri po ca. 10 m dolge močne kose lesa, prečno nanje pa nekaj krajših. Tega lesa, ki naj bi bil plato za nakladanje, med seboj niso zvezali, ali na kak drug način pritrdili, ampak so se takoj odpeljali na postajo in pričeli z delom. Do 15. ure so naložili in odpeljali enkrat. Ob 15.30 pa so pričeli nakladati za drugo vožnjo. Ker so bili zvezi paličastega železa dolgi 17 m in težki nad 6 ton, je moral viličar najprej dvigniti prednji in nato še drugi konec zveza.

Ko so nakladali prednji konec, sta dva delavca, stoječ na platu avtomobila za kabino, držala prečni les, da ne bi zdrsnil, ko bi nanj pritisnila teža zveza. Od pritiska zveza s strani, ko je popustil viličar, da bi poprijel na sredini in dvignil na prikolico še drugi konec, pa se je pričel odmikati podolžni les, železo pa počasi drseti. Delavec Kresič, ki je stal na desni strani platoja in držal prečni les, je to opazil in odskočil na tla, da bi ga zvez železa ne potegnil s seboj. Pri odskoku pa je padel, da ga je za njim drseči zvez železa, ujel ležečega na tleh, za nogo. Zvez železa so z viličarjem takoj dvignili, ponesrečenega pa prepeljali z reševalnim avtomobilom na nezgodno postajo. Imel je poškodovani obe nogi pod kolenom. Eno, čeprav močno poškodovano, so mu zdravniki rešili, drugo pa so mu morali po nekaj dneh odrezati.

ZAKAJ JE PRISLO DO NEZGODE?

Skušajmo še enkrat ponoviti proces organizacije dela in ugotoviti: Skladiščnik je naročil dvigalo za razkladanje in nakladanje, avto in prikolico za prevoz, les za nosilno ogrodje in ljudi za delo pri nakladanju in razkladanju.

Ali je bilo s tem delo organizirano? Ne! To so bila samo sredstva, potrebna za organizacijo dela.

Vprašajmo, ali bi moral avto s prikolico za prevoz urediti tisti, ki upravlja (ki jih razporeja) s prevoznimi sredstvi, ali skladiščnik, ki je prevoz naročil, ali šofer ali transportna skupina.

No, naj je to kdor koli, ugotovimo le, da tega ni storil nihče.

Ali je bilo delo pod strokovnim nadzorstvom? Tudi na to vprašanje nam ni potreben odgovor, ampak samo ugotovimo: Ali naj delo strokovno vodi skladiščnik, ki prevzema material, ali šofer, ki ga prevaža, ali strojnik dvigala viličarja, ki preklada železo z vagona na avto, ali vodja transportne skupine, ki je 3 mesece zaposlen v gradbeništvu?

Lahko bi postavil še več vprašanj, na katere je prav tako samo en sam pravilen odgovor, kakor na ta, ki sem jih navedel.

Na vprašanja naj si odgovori vsak sam in pomisli, na koga bi pokazal, če bi njega doletela opisana nezgoda.

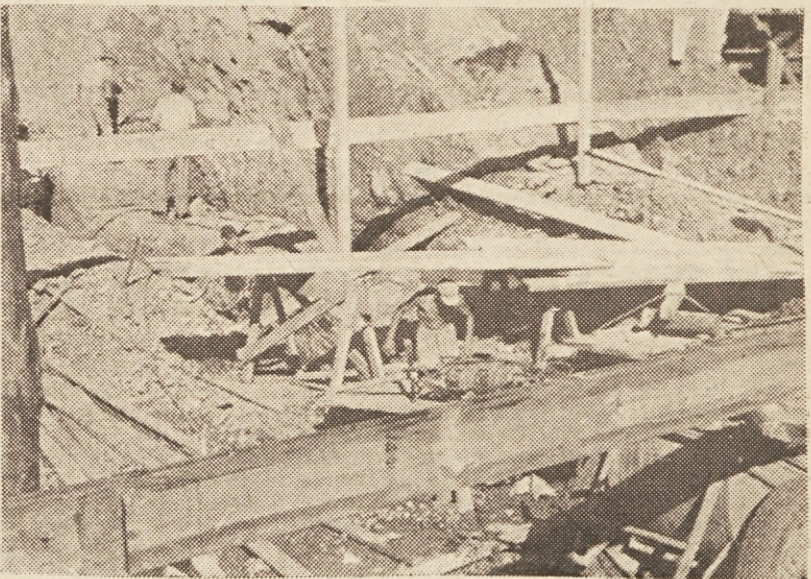
J. S.

Nered na objektih in deloviščih ter nezavarovani jarki in jame so stalen vir poškodb pri delu. Na sliki se vidi tudi nezavarovan delovni pod, kjer z igličastim dvigalom odvezemajmo samokolnice in druga bremena

Zakaj tako?

Pod za prevoz materiala s samokolnicami in japanerji ima nevaren previs. Plohi poda segajo za več kot 1 meter čez podporo. Pri tako urejenem podu pride pogosto do nesreč

Nesreče in bolezni po enotah v avgustu 1963

Enota	Število zaposlenih	Nesreče pri delu				Skupaj	Bolovanje v %	
		smrtne	hujše	lažje	na poti		nesreče pri delu	bolezni
Ljubljana	897	—	1	12	—	13	0,44	3,52
Celje	504	—	2	5	—	7	0,53	4,35
Maribor	1292	—	2	10	3	15	0,54	4,14
Lj. okolica	362	—	—	1	—	1	0,73	3,20
Jesenice	368	—	—	4	—	4	0,48	3,72
Koper	234	—	—	8	—	8	0,99	5,35
Kranj	306	—	—	—	—	—	—	1,88
Ravne	420	—	—	6	—	6	0,30	4,56
KO Ljubljana	234	—	—	1	—	1	0,06	3,97
SPO Ljubljana	192	—	—	4	—	4	1,23	2,47
KO Maribor	167	—	—	4	—	4	1,81	2,18
OGP Ljubljana	307	—	—	2	1	3	0,14	3,21
LO Škofja Loka	154	—	—	5	—	5	0,66	3,99
Projektivni biro	33	—	—	—	—	—	—	8,57
Centrala	113	—	—	—	—	—	—	6,19
avgust 1963	5583	—	5	62	4	71	0,52	3,82
avgust 1962	4900	—	6	48	9	63	0,70	4,67

Gradisov HUMOR

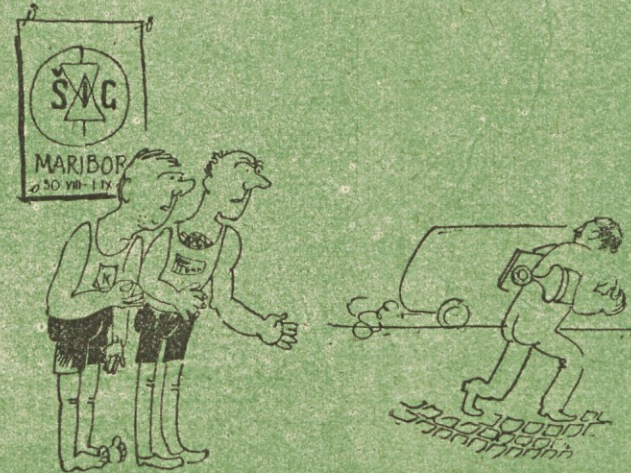
»Ali se ti ne zdi, da sva tukaj že res veliko naredila!«

»To je bilo pa takrat, ko je še moj oče vložil na občino prošnjo za lokacijsko odločbo, ki jo pa še nismo prejeli ...«

»Oprostite, spomnil sem se, da moram iti še k zobozdravniku«

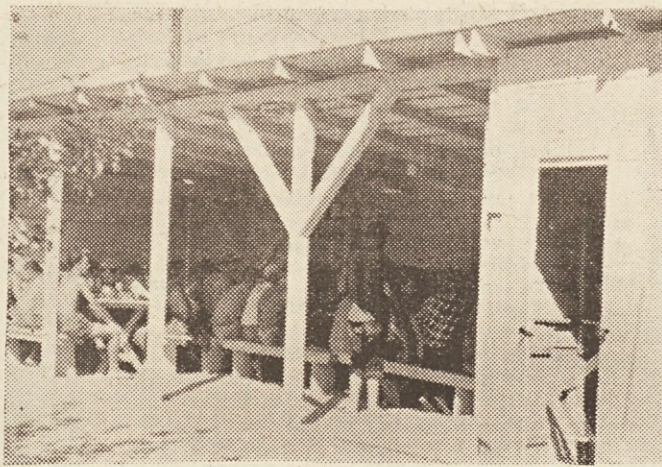

»Poglej jih no, gradisovce! Ali ne bodo nič proslavili svojo zmago in številne plakete?«
»Ja, možno je, da se jih sramujejo ali pa varčujejo!«

Miha: Kaj vsak sektor-oddelek bo imel svoj pravilnik o delovni osebnih dohodkov?
Francelj: To je šele začetek. V popolni decentralizaciji bo imel vsak delavec svoj pravilnik

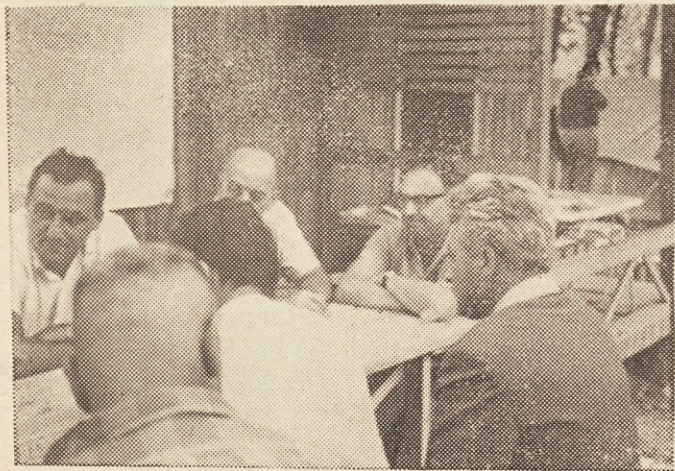
GRADIS v Skopju

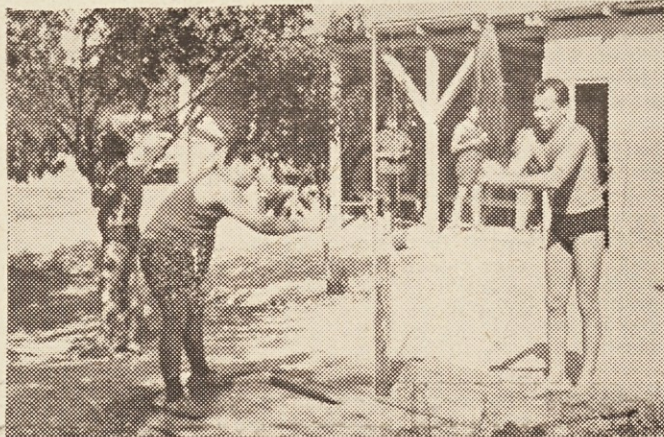
Takole je urejena nadstrešnica, kjer delavcem servirajo hrano

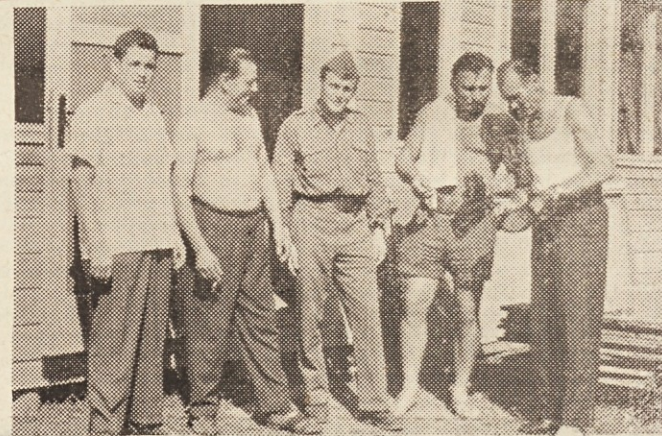
Prihod prve skupine naših delavcev na bodoče gradbišče naselja Vlae

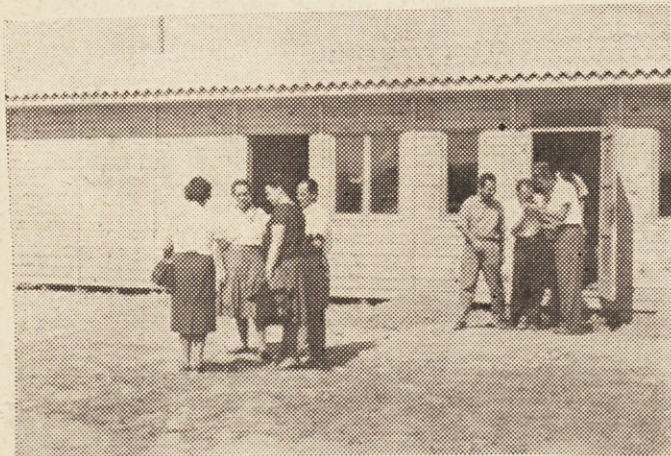
S posvetovanja v Skopju. Predsednik Centralnega sveta sindikatov gradbenih delavcev Josip Krpan, Savo Medan, inž. Vladimir Cadeš, šef gradbišča Skopje tov. Vovk ter predstavniki republiškega sveta sindikatov Makedonije v razgovoru o pripravah za nadaljnje delo

Po delu se tuširanje kar prileže! Na sliki ing. Dovjak, šofer Pivač, v ozadju tov. Vovk pri »terenskem britju«

Za delo našega gradbenega vodstva se je hitro zvedelo. Obiski se kar vstijo. Na sliki tov. Skerelj, šofer Gradisa iz Maribora, ki služi vojaški rok v Skopju — srečen med starimi znanci

Med obiskovalci, ki so se zanimali za naše delo v naselju Vlae, je bila tudi tov. Lidija Sentjura

Skupina delovodje Pavliča pri pripravljalnih delih za betoniranje temeljev

Kako veseli smo novic iz Slovenije, je videti s slike. Ko je prišel Gradisov vestnik, so ga ljudje kar »razgrabili«

Naravni barvni sistem

Od 3. do 15. junija t. l. je bil v okviru kluba »Barva in oblika« v Ljubljani tečaj, na katerem so predavali priznani švedski strokovnjaki za barvna in oblikovna vprašanja, in sicer prof. Gösta Sandberg, arh. Erik Berglund, arh. C. G. Boulogner in prof. Lena Ringenson. V nekaj krajših sestavkih povzemamo glavne misli zanimivega tečaja.

Vsi predmeti, ki nas obdajajo, imajo neko barvo. Če pa barvo teh predmetov pobliže pogledamo, ugotovimo, da imajo nekatere od teh barv določen ton, druge pa so brez njega. Zato lahko govorimo o barvah:

A. z barvnim tonom ali »barvastih barvah«, B. brez barvnega tona ali nevtralnih barvah.

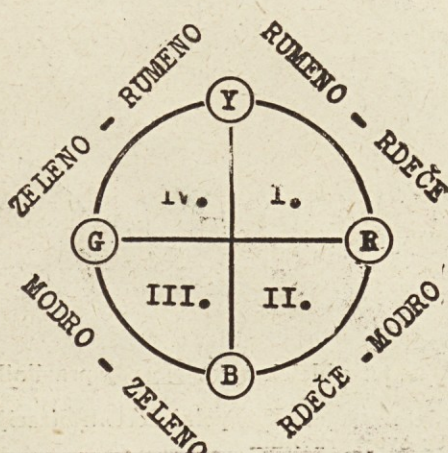
Prve delimo glede na barvne tone v štiri glavne skupine, in sicer:

1. rumenkasta, označena po angleški besedi yellow (rumen) z Y,
2. rdečkasta R (red — rdeč),
3. modrikasta B (blue — moder),
4. zelenkasta G (green — zelen).

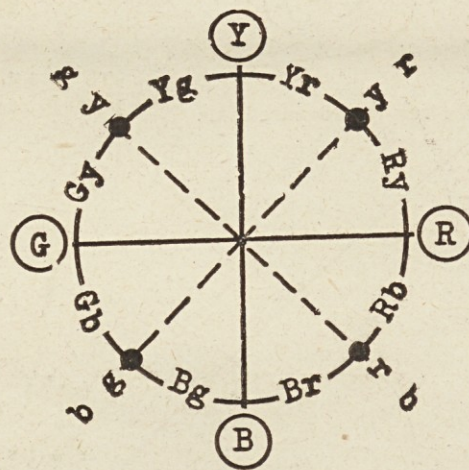
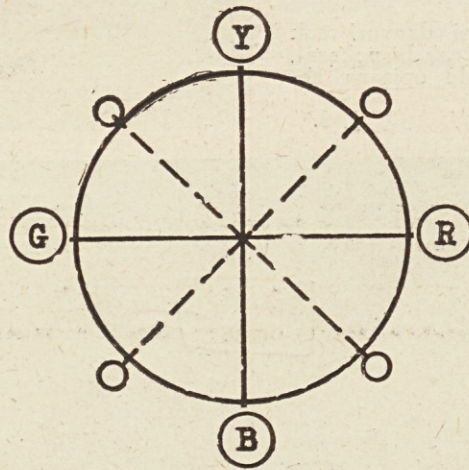
Drugo skupino, tj. skupino nevtralnih barv, pa lahko med seboj razlikujemo le po stopnji svetlosti: v zelo svetle, svetle, srednje svetle, temne in črne.

To je izhodiščna osnova teorije o naravnem barvnem sistemu, kateremu je položil prve temelje Trigve Johanson in ki se od nemške barvne teorije razlikuje prvenstveno v tem, da postavlja človeško oko za osnovni faktor pri določanju barv in njihovih medsebojnih odnosov.

BARVNI KROG

Skušajmo sedaj, ko smo si razdelili barve z barvnimi toni v 4 glavne skupine, to tudi grafično ponazoriti. Najbolje nam uspe, če

si barve glede na tone nanesemo po krogu, kot nam prikazuje sl. 1. Skupina rumeno rdečih barv napolnjuje I. kvadrant, rdeče modrih II. kvadrant, modro zelenih III. in skupina zeleno rumenih barv napolnjuje IV. kvadrant. Pri ocenjevanju v katerega izmed gornjih kvadrantov spada posamezna barva, naletimo tudi na primere, pri katerih ne vemo, v kateri kvadrant pravzaprav spadajo. To so toni, ki so blizu osnovnih barvnih

tonov ali celo osnovni barvni (Y. R. B. G.) toni sami (sl. 2).

Za barvne tone, ki leže na sredi med osnovnimi barvnimi toni, je načelno, da imajo enako količino obeh osnovnih barvnih tonov, tj. ali rumene in rdeče, oziroma rdeče in modre itd. To so srednji barvni toni, ki jih za razliko od osnovnih označujemo z malimi začetnicami njihovih sestavnih tonov.

Tako imamo: yr, br, bg, yg.

Območja, ki leže med osnovnim in srednjim barvnim tonom, so karakterizirana po tem, da v njih prevladuje tisti osnovni barvni ton, v čigar oktantu se to območje nahaja. V prvem prevladuje rumeni (y) barvni ton, v drugem rdeči (R) barvni ton itd. Zato označujemo posamezne oktante z naslednjimi oznakami:

Yr, Ry, Rb, Br, Bg, Gb, Gy, Yg pri čemer pomeni velika črka prevladujoči osnovni ton, mala pa sosednji barvni ton (sl. 3).

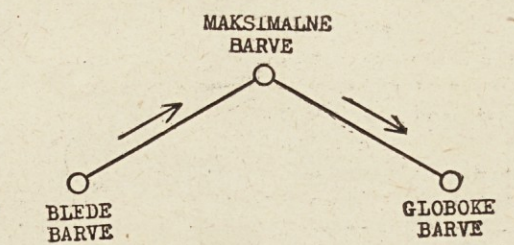
Močnejše oranžno barvo, ki spada po svojem barvenem tonu v oktant Ry, imenujemo sedaj pravilno rdeče rumena barva, violet (Br) modro rdeča itd., itd.

OSNOVNE LASTNOSTI BARV

Vsako barvo označujejo naslednje lastnosti:

1. barvni ton,
2. svetlost,
3. barvna moč,
4. čistost,
5. nasičenost.

Kakor se barve razlikujejo po barvnih tonih (čeprav obstajajo tudi barve, ki jim je skupen barvni ton), tako se barve razlikujejo med seboj tudi po ostalih svojih lastnostih. Skupna lastnost jim je le stopnja svetlosti. Tu je glavni arbiter nevtralna le-

svetlica od bele do črne, s pomočjo katere lahko ugotavljamo stopnjo svetlosti posameznih barvnih tonov. Pri tej primerjavi pridemo v vsakem barvnem tonu tudi do barve, ki najbolj izraža barvno lastnost dotičnega barvnega tona. To je tako imenovana maksimalna barva, ki je barvno zelo visoka.

Barvno moč najbolje ponazori sl. 4. Barvna moč barvnega tona raste od bele

preko blede barve do maksimalne barve, nato pa pada do pojma globokih barv, ki pa nastopa samo pri čistih barvnih tonih.

Po čistosti ločimo: čiste, skoraj čiste, nečiste in zelo nečiste barvne tone.

Po stopnji nasičenosti, ki ima svoje radialno žarišče v črni barvi, lahko ločimo pojme zelo malo, malo, skoraj nasičene, nasičene barve in prenasočene barve. To zadnje označuje lastnost barvnih tonov, ki se nadaljujejo preko maksimalnih barv proti črni. Razumljivo je, da pri rumeni barvi ne moremo govoriti o prenasočenih, temveč le o maksimalnih barvah. Najbolj izrazit predstavnik prenasočenih barv je modra barva.

VPLIVI NA BARVNE SPREMEMBE

Kakor povsod, je tudi v barvnem svetu pojem relativnosti zelo poudarjen in močan, saj se barve stalno spreminjajo tako glede na okolje in svetlobo, ki jih obdaja, kakor tudi glede na razne druge faktorje.

Ti faktorji so problemi svetlobne indukcije in kompenzacije, mejne indukcije in barvnega odmeva.

Težko je gornje probleme opisati, ker so ob preprostih praktičnih primerih zelo očitni. Problem svetlobne indukcije lahko tolmačimo kot vpliv izrazitejše barve na manj izrazito ali nevtravno tako, da se le-ta izpremeni v nasprotni smeri, kot jo ima dominantna barva. Morda za ilustracijo napravimo tale primer: na zeleno in belo osnovno barvno ploskev, ki ležita ena ob drugi, položimo popolnoma barvno enaka siva vzorca in ju primerjamo med seboj. Ugotovimo lahko, da je sivi vzorec na zeleni osnovi dobil rdečkast odtenek, tj. zelena barva je potisnila sivo barvo iz nevtralnega področja v rdečkasto območje. Podobno se zgodi, če enako svetle vzorce kateregakoli barvnega tona položimo enkrat na temnejšo, drugič pa na svetlejšo podlago. V prvem primeru postane vzorec svetlejši, v drugem pa temnejši. Te barvne premike imenujemo svetlobno indukcijo.

Korekturo indukcije izvršimo vedno tako, da dotičnemu tonu, ki je pod vplivom indukcije v barvnem premiku, dodamo nekoliko tistega tona, ki je povzročil barvni premik. Tako dodamo npr. v prvem našem primeru sivi barvi nekoliko zelene barve (odvisno od intenzitete podlage), da napravimo rdečkast vtis. Prepričajte se sami.

Korekturo indukcije imenujemo barvno kompenzacijo.

Rezultat vsega tega je spoznanje, da moramo vsako barvo ob kompoziciji primerjati v zvezi z drugimi, kajti drugače se prav lahko npr. taki navdušeni pletilji zgodi, da se prvotni svetlo zeleni vzorec na zeleno modri osnovi puloverja spremeni v rumeno zelenega in podobno. (Dalje prihodnjič)